

FAMILJESPLITTRING OCH BEHOVET AV DET SOCIALA ARBETET

EN KVALITATIV STUDIE OM
FÖRSÖRJNINGSKRAVET OCH DESS
KONSEKVENSER

JENNICA MODIG

FAMILJESPLITTRING OCH BEHOVET AV DET SOCIALA ARBETET

EN KVALITATIV STUDIE OM FÖRSÖRJNINGSKRAVET OCH DESS KONSEKVENSER

JENNICA MODIG

Modig, J. Familjesplittring och behovet av det sociala arbetet. En kvalitativ studie om försörjningskravet och dess konsekvenser. *Examensarbete i socialt arbete 30 högskolepoäng*. Malmö universitet: Fakulteten för hälsa och samhälle, institutionen för socialt arbete, 2021.

Syftet med studien är att undersöka vilken inverkan försörjningskravet har på familjers möjlighet gällande att återförenas i Sverige och vilka konsekvenserna blir av att tvingas leva ofrivilligt splittrad från sin familj på grund av en restriktiv migrationspolitik. Vidare undersöker studien hur ett teoretiskt perspektiv på familjesplittring kan bidra till att till att identifiera behovet av stöd under separationen och i förlängning utveckla det sociala arbetet avseende gruppen splittrade. Det empiriska materialet utgår ifrån en kvalitativ ansats och består av fem intervjuer med civilsamhälleliga aktörer som jobbat med personer som lever splittrade från sina familjer på grund av den rådande migrationspolitiken och empirin har analyserats ur ett intersektionellt och transnationellt perspektiv.

Resultatet har visat att försörjningskravet präglas av samhällets exkluderande och inkluderande mekanismer vilket gör det svårt för personer med flyktningbakgrund att nå upp till kravet och därmed få återförenas med sin familj. Att tvingas leva ofrivilligt splittrad från sin familj har visat sig en negativ inverkan på den psykiska hälsan, integrationen samt relationerna inom familjen. Studien visar hur oron för familjen genomsyrar individernas liv och hur stressen av att nå upp till kravet är påtaglig vilket även hämmar den integration regeringen menar försörjningskravet ska resultera i. Analysen av empirin har utifrån de valda teoretiska ansatserna visat på ett behov av stöd bland gruppen splittrade som inte identifierats av välfärdsstatens organisationer och det sociala arbetet.

Nyckelord: försörjningskravet, familjesplittring, familjeåterförening, ofrivilligt transnationella familjer, riktade insatser migration.

FAMILY SEPARATION AND THE NEED FOR SOCIAL WORK

A QUALITATIVE STUDY ABOUT THE MAINTENANCE REQUIREMENT AND ITS CONSEQUENCES

JENNICA MODIG

Modig, J. Family separation and the need for social work. A qualitative study about the maintenance requirement and its consequences. *A master's degree project in social work 30 högskolepoäng*. Malmö University: Faculty of Health and Society, Department of social work, 2021.

The purpose of the study is to investigate what impact the maintenance requirement has on refugee families' ability to reunite in Sweden and what the consequences of being forced to live involuntarily separated from their family due to a restrictive migration policy are. Furthermore, the study examines how a theoretical perspective on family separation can contribute to identifying the need for support during the separation and in the long run develop the social work regarding the affected members of the family. The empirical material is based on a qualitative approach and consists of five interviews with civil society actors who have worked with people living involuntarily separated from their families due to the current migration policy and the empirical data have been analyzed from an intersectional and transnational perspective.

The results have shown that the maintenance requirement is characterized by society's exclusive and inclusive mechanisms, which makes it difficult for people with a refugee background to reach the requirement and thus be reunited with their family. Being forced to live involuntarily separated from one's family has been shown to have a negative impact on mental health, integration and family relationships. The study shows how concern for the family permeates the lives of individuals and how the stress of reaching the requirement is palpable, which also hampers the integration the government believes the maintenance requirement should result in. Based on the chosen theoretical approaches, the analysis of the empirical data has shown a need for support among the group of people having been separated which has not been identified by organizations and civil society actors in the welfare state.

Keywords: family separation, family reunification, involuntary transnational families, maintenance requirement, targeted efforts migration.

Förord

Jag vill rikta ett stort tack till alla er som möjliggjort uppsatsen och stöttat mig under hela processen. Tack till mina informanter som tagit sig tid för att dela sina historier och erfarenheter, utan er hade denna studie inte varit möjlig! Jag vill även tacka min handledare Vanna Nordling för sina kloka tankar, lugn och stöttande under tiden då allt kändes svårt och rörigt.

Tack till min sambo, vänner och familj som funnits vid min sida och peppat mig under hela arbetets gång! Ett sista tack till min mamma Sari som bidragit med värdefull genomläsning av uppsatsen.

Stort tack!

Jennica Modig, Malmö maj 2021

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	7
1.2 Problemformulering	8
1.3 Syfte och frågeställningar	9
2. BAKGRUND	10
2.1 Studiens positionering och avgränsning	10
2.2 Begreppsdefinition	10
2.3 Den tillfälliga lagen och familjeåterförening	11
2.3.1 Försörjningskravet och tre-månaders regeln	12
2.4 Framtida migrationslagstiftning gällande försörjningskravet.....	13
2.5 Barnkonventionen.....	13
2.5.1 Barnets bästa och barnperspektivet	14
3. TIDIGARE FORSKNING	15
3.1 Ofrivilliga transnationella familjerelationer	15
3.2 Väntan på familjeåterförening	16
3.3 Transnationellt socialt arbete och socialt stöd.....	16
3.4 Konsekvenser av den tillfälliga lagen i svensk kontext	18
3.5 Föräldrars psykiska hälsa under separationen	20
3.6 Återförening efter separation	21
4. TEORI	22
4.1 Intersektionellt perspektiv.....	22
4.1.1 "Den andre"	23
4.2 Transnationellt perspektiv	24
4.2.1 Väntan på familjeåterförening	25
4.2.2 En transnationell förståelse av integration	25
4.3 Teoretisk diskussion	26
5. METOD	26
5.1 Val av metodansats	27
5.2 Urval.....	27
5.3 Tillvägagångssätt.....	28
5.4 Bearbetning och analys	29
5.5 Etiska överväganden	30
5.6 Metoddiskussion	30
5.6.1 Min roll som forskare och min förförståelse	31
5.6.2 God forskningssed	31
5.6.3 Validitet och reliabilitet	31

6. RESULTAT OCH ANALYS	33
6.1 Hur beskriver civilsamhälleliga aktörer de konsekvenser och svårigheter försörjningskravet resulterar i och hur kan dessa förstås utifrån ett intersektionellt perspektiv?	33
6.1.1 Svårigheter med att nå upp till försörjningskravet	33
6.1.2 Försörjningskravets inverkan på barnet.....	36
6.1.3 Tremånadersregeln	38
6.1.4 Alternativ flyktväg	39
6.2 Hur beskriver civilsamhälleliga aktörer de konsekvenser familjesplittring resulterar i och hur kan dessa förstås utifrån ett transnationellt perspektiv på familj och integration?	40
6.2.1 Försämrad psykisk hälsa.....	40
6.2.2 Konsekvenser i vardagen och för integrationen.....	42
6.2.3 Inverkan på familjerelationer.....	44
6.3 Hur kan civilsamhälleliga aktörers förståelse av familjesplittring bidra till att identifiera behovet av stöd bland gruppen splittrade och utveckla det sociala arbetet?	46
6.3.1 Stöd under separationen.....	47
6.3.2 Stöd efter återförening	48
6.4 Sammanfattande teoretisk analys.....	49
7. DISKUSSION	51
7.1 Studiens slutsats	51
7.1.1 Försörjningskravet och dess problematik	51
7.1.2 Konsekvenser av familjesplittring	52
7.1.3 Utvecklandet av det sociala arbetet.....	53
7.2 Avslutande reflektioner och vidare forskning	53
8. REFERENSER.....	54
9. BILAGOR	60
9.1 Informationsbrev	60
9.2 Intervjuguide	61

1. INLEDNING

År 2020 beräknas omkring 70 miljoner människor blivit tvingade till att lämna sina hem på grund av våld, konflikter, förföljelse eller människorättskränkningar (UNHCR 2021). Bakom dessa siffror gömmer sig barn, föräldrar och familjer som riskerar att bli splittrade antingen under flykten eller innan då en förälder bestämmer sig för att fly till ett annat land i hopp om att kunna återförenas med sin familj i ett nytt tryggt land (Amnesty 2020). För att få återförenas i Sverige ställs idag ett försörjningskrav som skärptes 2015 när lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige trädde i kraft.¹ Syftet med lagen som i flera avseenden låg på EUs miniminivå enligt EU:rätten var att tillfälligt minska pressen på den svenska asylmottagningen och skulle gälla i två år (Röda Korset 2021; Riksdagen 2016). Den tillfälliga lagen visade sig senare förlängas till juli 2021 vilket resulterade i att bland annat barnfamiljer under sex års tid har varit omfattade av ett försörjningskrav för att få möjlighet till att återförenas i Sverige. Innan den tillfälliga lagen trädde i kraft undantogs en stor del barnfamiljer från försörjningskravet. När den trädde kraft innebar det att en ny grupp utsatta människor skapades i Sverige eftersom föräldrar i stor utsträckning i kraft av den nya lagen tvingades leva splittrade från sina barn i strävan till att nå upp till kravet. Kravet innebär kortfattat att den som vill återförenas med sin familj i Sverige via anknytning behöver kunna försörja sig själv och den anhörige samt ha en tillräckligt stor bostad (Riksdagen 2016). Försörjningskravet kan liknas med ett sorteringsverktyg som avgör vem som får leva med sin familj och vem som inte får det baserat på hur mycket man tjänar. Tjänar man tillräckligt mycket blir man därmed belönad med att få tillhöra det svenska samhället tillsammans med sin familj. Rätten till att få leva med sin familj blir följaktligen villkorat av anknytningspersonens försörjningsförmåga.

Regeringen menar att försörjningskravet ska ses som en motiverande faktor gällande flyktingars integration i det svenska samhället och att ifall man tjänar en viss summa kommer även familjen lättare att kunna integreras (Regeringen 2020). Då familjer ofrivilligt tvingas leva splittrade från varandra finns dock studier som pekar på att det resulterar i ett flertal negativa konsekvenser för de drabbade vilket bland annat kan antas vara en sämre grund för en lyckad integration (se även: Löbel 2020; Martin 2018; Röda Korset 2018). I år 2021 ämnas en ny migrationslagstiftning träda i kraft och försörjningskravet väntas permanentas. Gruppen splittrade barnfamiljer då en förälder/föräldrar har lyckats fly till Sverige i hopp om att återförenas men numera drabbas av ett försörjningskrav kommer därmed att finnas kvar i samhället. Med utgångspunkt i försörjningskravet formades ett intresse för att undersöka hur man kan förstå kravet och dess konsekvenser i en svensk kontext och hur en individ egentligen påverkas av att tvingas leva utan sin familj i flera år till följd av kravet. Det för oss även in på det sociala arbetet och vilken roll det har i samhället för att stödja den drabbade gruppen.

Eftersom det sociala arbetet enligt den globala definition bland annat syftar till att främja social utveckling och frigörelse av människors resurser finns en koppling till att det sociala arbetet står inför en utmaning då en växande grupp kommer tvingas leva ofrivilligt utan sina familjer och påverkas negativt av det (Akademikerförbundet SSR 2014). Forskning visar dock att avsaknaden av

---

¹ Benämns i fortsättningen som ”den tillfälliga lagen”.

riktade insatser bland offentliga organisationer gällande familjesplittring är stor (se även: Migrationsverket 2020; Åkerlund 2020; Röda Korset 2018). Ideella organisationer som Röda Korset, Rädda Barnen och Sociala Missionen har inom det frivilliga sociala arbetet länge agerat som stöd och hjälp för flyktingar med bland annat juridisk rådgivning och traumabehandling. Bristerna i det offentliga sociala arbetet gällande gruppen synliggjordes även då civilsamhälleliga aktörer på önskan av politiker ställde upp för de drabbade efter flyktingkrisen 2015 (Riksdagen 2017). Det frivilliga sociala arbetet kan därmed ses fylla en viktig funktion och därför vara lika relevant som det offentliga sociala arbetet (Vamstad 2018). Civilsamhället och dess frivilliga sociala arbete har traditionellt sett varit ett komplement till den offentliga välfärden och spelar därför en central roll gällande bemötande av gruppen individer som är splittrade från sina familjer. Generellt sett är civilsamhälleliga aktörer inte heller bundna av frågor som sociala rättigheter och medborgarskap utan de har möjlighet att hjälpa och agera stöd till vem som helst, när som helst (Vamstad 2018). Då det offentliga sociala arbetet som lyder under Socialtjänstlagen syftar till att främja människors sociala trygghet, jämlikhet, levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet blir en ytterligare aspekt gällande familjesplittring intressant att undersöka nämligen hur det offentliga sociala arbetet kunde bistå den drabbade gruppen (Ponnert 2018; SoL 2001:453).

Då civilsamhället likt tidigare nämnt är en central aktör gällande arbetet med gruppen splittrade föddes idén om att specifikt undersöka civilsamhälleliga aktörers upplevelser av att arbeta med personer som är ofrivilligt splittrade från sina familjer på grund av en restriktiv migrationspolitik. Detta då aktörerna har en lång erfarenhet av att jobba med den drabbade gruppen vilket det offentliga sociala arbetet saknar. Vidare har deras upplevelser av att arbeta med gruppen potential till att i förlängning kunna bidra till att identifiera vilka stödinsatser det sociala arbetet skulle behöva utforma. Som tidigare nämnt beräknas den höga siffran av människor på flykt innefatta såväl barnfamiljer som föräldrar vilket ställer nya krav på det sociala arbetet som berör familjer som tvingas leva transnationellt (Montesino & Righard 2015).

1.2 Problemformulering

Utifrån den tillfälliga lagen samt den nya migrationslagstiftningen är möjligheten till att få återförenas med sin familj i Sverige villkorad av ett försörjningskrav. Familjeåterförening kan alltså lagligt sett nekas på grund av att den sökande tjänar för lite utifrån kravet. För att fråntas försörjningskravet finns en tremånadersregel som kan underlätta för återförening men som ofta hindras i praktiken (se även; Sociala Missionen 2021; Röda Korset 2018). Enligt Regeringen bidrar försörjningskravet till en god integration eftersom ett ordnat arbete och en stor bostad för den egna familjen man ämnar återförenas med underlättar den egna integrationen såväl som de nyanlända familjemedlemmarnas integration (Regeringen 2020). För att nå upp till försörjningskravet krävs dock ibland flera år av arbete och många når inte upp till kravet överhuvudtaget (Sociala Missionen 2021; Regeringen 2020). Att tjäna en viss summa pengar ses alltså utifrån kravet som viktigare än den mänskliga rättigheten att få leva tillsammans med sin familj. En hög försörjning ska alltså enligt regeringen bevisligen verka som mer främjande för integrationen än ett familjeliv tillsammans. I den tillfälliga lagen gällande försörjningskravet finns dock en ventil som innebär att flyktingar och alternativt skyddsbehövande som ansöker om familjeåterförening inom tre månader fråntas kravet (Riksdagen 2016). Idag finns en brist på studier som synliggör vilka faktorer som kan påverka möjligheten till att nå upp till

försörjningskravet, hur det kan förstås och vilka konsekvenser det får för de drabbade. Jag menar att det är essentiellt att försöka förstå och analysera försörjningskravet utifrån de strukturer som finns i samhället och ifall det finns olika exkluderande och inkluderande mekanismer som påverkar en persons möjlighet till att nå upp till kravet.

Baserat på tidigare forskning har försörjningskravet visat sig vara svårt att nå upp till och därmed faller det sig naturligt att även undersöka vilka konsekvenser familjesplittring kan resultera i för den enskilda individen i Sverige såväl som för de barn och respektive som är kvar i ursprungslandet. Då forskningen pekade på att stödet bland civilsamhälleliga aktörer gällande den valda gruppen var mer förekommande än bland det offentliga sociala arbetet valdes därmed den infallsvinkeln för att få en så nyanserad bild av problemområdet som möjligt. Vidare har forskning visat att det finns en brist i det offentliga sociala arbetet gällande gruppen som är splittrad från sin familj vilket gör att en ytterligare ambition med uppsatsen, förutom att analysera de konsekvenser familjesplittring resulterat i är att uppmärksamma ifall det finns ett behov av att det offentliga sociala arbetet och riktade stödinsatser för den drabbade gruppen. Att identifiera de svårigheter som finns med försörjningskravet samt de konsekvenser familjesplittring resulterat i kan stärka den drabbade gruppen eftersom en ökad kunskap gällande konsekvenserna kan bidra med riktade insatser ifall behovet visar sig finnas. Vidare bidrar studier gällande detta till en ökad medvetenhet kring den problematik som finns i samband med att man lever splittrad från sin familj och vilken inverkan det får för välmåendet. Uppkomsten och utformningen av sociala stödinsatser är direkt beroende av vad som i samhället uppfattas och uppmärksammas som sociala problem därav är ämnet relevant att uppmärksamma (Meeuwisse & Swärd 2013). Uppsatsens valda frågeställningar faller därmed under samma problemområde och bygger på varandra även om de har något olika infallsvinklar.

1.3 Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet är att undersöka familjesplittring och konsekvenserna av en restriktiv migrationspolitik ur civilsamhälleliga aktörers perspektiv. Försörjningskravet spelar en central roll gällande möjligheten till att återförenas och kommer därför analyseras i den första frågeställningen. Vidare kommer uppsatsen analysera de konsekvenser civilsamhälleliga aktörer ser att familjesplittring resulterat i. Den sista frågeställningen fokuserar på huruvida civilsamhället kan bidra till att identifiera ett behov av stöd bland gruppen splittrade personer som det sociala arbetet hade kunnat bistå med. För att uppnå studiens syfte har följande frågeställningar valts:

1. Hur beskriver civilsamhälleliga aktörer de konsekvenser och svårigheter försörjningskravet resulterat i och hur kan dessa förstås utifrån ett intersektionellt perspektiv?
2. Hur beskriver civilsamhälleliga aktörer de konsekvenser familjesplittring resulterat i och hur kan dessa förstås utifrån ett transnationellt perspektiv på familj och integration?
3. Hur kan civilsamhälleliga aktörers förståelse av familjesplittring bidra till att identifiera behovet av stöd bland gruppen splittrade och utveckla det sociala arbetet?

2. BAKGRUND

I detta avsnitt redovisas inledningsvis studiens positionering och avgränsning. Centrala begrepp för uppsatsen kommer även presenteras för att minska risken för feltolkningar samt underlätta läsningen. För att skapa en förståelse för vilka faktorer som har en inverkan på familjeåterförening kommer den tillfälliga lagen och försörjningskravet presenteras ur ett juridiskt perspektiv. Då en ny migrationslagstiftning är på gång kommer även den att presenteras för att motivera varför de konsekvenser som den tillfälliga lagen medfört högst antagligen kommer att fortgå trots en förändrad lagstiftning. Eftersom uppsatsen även berör ålder, barn och familj ur ett intersektionellt såväl som transnationellt perspektiv kommer Barnkonventionen tas upp för att skapa en förförståelse kring principen om barnets bästa.

2.1 Studiens positionering och avgränsning

När man skriver om och redogör för grupper i social utsatthet är det viktigt att inte tillskriva grupperna statiska och stigmatiserande attribut (Herz 2016). Även om studien syftar till att lyfta familjesplittring och dess konsekvenser är det centralt att komma ihåg att de drabbade personerna är mer än en socialt utsatt grupp och att de besitter fler egenskaper och attribut än de som uppsatsen lyfter. Personer som splittrats från sin familj och gruppen i stort som kommer behandlas i denna uppsats är därmed mer än de tillskrivna attributen och är inte en homogen grupp. I uppsatsen kommer familjesplittring analyseras utifrån avgränsningen om att det är en förälder eller båda som flytt till Sverige i hopp om att kunna återförenas här. Gruppen ensamkommande kommer därför inte redovisas för i denna uppsats. Detta då ensamkommande barn har andra förutsättningar gällande tillgången till stöd då det finns en etablerad arbetsform inom socialtjänsten och då de inte behöver nå upp till försörjningskravet för att få återförenas i Sverige (Socialstyrelsen 2020; Riksdagen 2016). Barn vars föräldrar flytt och som är kvar i ursprungslandet kommer dock att lyftas fram eftersom uppsatsen tillämpar ett transnationellt samt intersektionellt perspektiv vilket gör det relevant att föra fram barnperspektivet. En ytterligare avgränsning är att uppsatsen kommer redogöra för civilsamhälleliga aktörers perspektiv och inte inkludera personer som arbetar inom socialtjänsten. Detta då den insamlade forskningen i ett tidigt skede pekade på civilsamhället och det ideella sociala arbetet är en central aktör inom migration och arbetet med splittrade familjer. Vidare bidrar detta perspektiv till att belysa det ideella sociala arbetets roll gällande familjesplittring och vilket eventuellt behov den offentliga sektorn hade behövt uppfylla.

2.2 Begreppsdefinition

Civilsamhället och dess aktörer: Civilsamhället definieras som en arena som är separerad från staten, marknaden och det enskilda hushållet (mucf.se). Inom civilsamhället agerar människor, grupper och organisationer för olika gemensamma intressen. Civilsamhället kan även definieras som en idéburen eller ideell sektor eftersom människor tillsammans organiserar sig för att uppnå ett gemensamt ideal eller mål. Civilsamhälleliga organisationer har oftast ideella syften alltså de strävar till att bidra till den samhälleliga utvecklingen genom att lösa olika utmaningar eller behov som finns i samhället (Ibid.). Medarbetare inom civilsamhälleliga organisationer som Röda Korset eller Rädda Barnen kommer i denna uppsats att preciseras som civilsamhälleliga aktörer eller aktörer inom den ideella sektorn.

Familj: Som begrepp är familj inte fullkomligt entydigt och enkelt att definiera. Det saknas en universell definition av familj och synen på vilka faktorer som resulterar i ett en grupp individer anses vara familj varierar i olika samhällen. Enligt Schiratzki (2017) kan man härleda vilka som är familj genom att se till känslomässiga band eller blodsförvantskap. Baserat på lagtexter klassas ofta barn och dess föräldrar som familj och där benämns de även som “närstående” eller “anhörig” (Schiratzki 2017). Kärnfamiljen innefattar utifrån Nationalencyklopedin en kvinna och man samt deras gemensamma barn. I uppsatsen finns en medvetenhet om att familjer kan se ut på flera olika sätt än föreliggande definition men baserat på den tidigare forskning som presenteras samt att migrationslagstiftning stipulerar att enbart “kärnfamiljen” har rätt till familjeåterförening kommer en liknande uppfattning av begreppet familj att användas. Men den kommer även att innefatta samkönade par som föräldrar eftersom de inbegrips av lagstiftningens definition av kärnfamilj. Begreppet familj och kärnfamilj kommer följaktligen att avgränsas till och förstås som föräldrar (oavsett könstillhörighet) och deras barn.

Flykting och migrant: Enligt FN: organet UNHCR finns det en skillnad mellan flykting och migrant vilket är viktigt att redovisa för. Flyktingar är människor som flyr väpnade konflikter eller förföljelser och deras livssituation klassas som så pass farlig att de tvingas fly till ett annat land för att söka skydd (UNHCR 2016). De är internationellt erkända som flyktingar vilket innebär att de får tillgång till hjälp från stater och organisationer. Vidare är det farligt för dem att återvända hem och att bli nekad asyl kan leda till dödliga konsekvenser. En migrant väljer däremot i större utsträckning att flytta och gör det inte på grund av hot och rädsla för livet utan snarare för att få ett bättre liv i ett annat land genom tillgång till till exempel arbete, studier eller familjeåterförening (Ibid.). Den främsta skillnaden blir således att en flykting inte har möjlighet till att återvända till hemlandet på grund av säkerhetsskäl medans en migrant kan återvända hem och får skydd av sin egen stat (Ibid.). I uppsatsen kommer begreppet flykting såväl som migrant användas och vilket begrepp som nämns beror framförallt på vilket benämning informanterna väljer att nyttja. Uppsatsen redogör dock främst för personer som har asylskäl och därmed inte kan välja att återvända till hemlandet på ett säkert sätt.

2.3 Den tillfälliga lagen och familjeåterförening

I enlighet med artikel 8 i lagen om den europeiska konventionen (1994:1219) gällande skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna har samtliga individer rätt till skydd och respekt för familjelivet. Att återförenas med sin familj är därmed en rättighet som utgår ifrån Europakonventionens skydd av de mänskliga rättigheterna, och som fastslås i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 gällande rätt till familjeåterförening. Detta EU-direktiv tillkännager alltså att familjeåterförening är ett essentiellt medel för att kunna säkerställa att rättigheterna uppfylls. En restriktiv migrationspolitik tvingar dock många familjer på flykt till att vara splittrade under en väldigt lång tid trots den mänskliga rättigheten gällande familjeåterförening. Personer som flyr tvingas ofta göra det väldigt snabbt och abrupt vilket leder till att en stor del av familjen ofta behöver stanna kvar med förhoppningen om att få återförenas i det nya värdlandet så snabbt som möjligt. Värdlandet idealiseras ofta av såväl flyktingarna som myndigheterna men i verkligheten blir återföreningsprocessen ofta både lång och svår (Rousseau et al. 2004).

Familjeåterförening i Sverige innebär att den som blivit tvungen att fly på grund av till exempel krig ska ha möjligheten att återförenas och leva med sin familj igen. Regler för familjeåterförening ser lite olika ut beroende på vilken grund man blivit beviljad asyl och det finns en del krav man kan behöva uppfylla (Asylrättscentrum 2020). Den 20 juli 2016 infördes den tillfälliga lagen i syfte att minska den ökade asylinvandring efter den stora mängd asylsökande som kommit till Sverige år 2015. Den tillfälliga lagen hade som avsikt att gälla till den 19 juli 2019 men riksdagen fattade den 18 juli ett beslut om att den skulle förlängas till den 19 juli 2021 istället. Den tillfälliga lagen innebar bland annat att rätten till familjeåterförening begränsades avsevärt och enligt 7§ i den tillfälliga lagen fråntogs alternativt skyddsbehövande rätten till familjeåterförening under de tre år den tillfälliga lagen ursprungligen skulle gälla. När lagen förlängdes återfick kategorin alternativt skyddsbehövande rätten till familjeåterförening (Regeringen 2018). Flyktingar behöll hela tiden rätten till familjeåterförening men kom istället att omfattas av ett så kallat försörjningskrav vilket numera även alternativt skyddsbehövande gör.

2.3.1 Försörjningskravet och tre-månaders regeln

Försörjningskravet innebär att den som vill ansöka om familjeåterförening behöver kunna försörja sig själv och de familjemedlemmar som ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning samt att bostaden man ämnar leva i är tillräckligt stor. En tillräckligt stor bostad innebär exempelvis att en barnfamilj behöver bo i minst en trea då det krävs fler sovrum för barn. Två barn kan dock dela ett sovrum (Migrationsverket 2021). Regelbundna arbetsrelaterade inkomster behöver uppvisas som exempelvis kan vara lön från arbete, sjukpenning eller arbetslöshetsersättning. Kravet på inkomstens storlek varierar beroende på hur stor familj man har och hur hög boendekostnaden är. Inkomsten behöver efter skatt räcka till de faktiska boendekostnaderna vilket innebär de kostnader som kvarstår efter att kostnaden för själva bostaden såsom exempelvis hyra är betald. Övriga boendekostnader kan bland annat vara kläder, mat, hygien och hushållsel. För 2021 var normalbeloppet 5 016 kronor för en ensamstående vuxen, 8 287 kronor för sammanlevande makar eller sambor, 2 662 kronor per barn till och med 6 år och 3 064 kronor per barn 7 år eller äldre enligt migrationsverket (Migrationsverket 2021). Kravet på bostaden och inkomster måste även vara uppfyllda minst ett år framåt från prövningstillfället. Detta betyder i praktiken att en familj med två föräldrar och tre barn över 6 år då ena föräldern ansöker om familjeåterförening behöver tjäna 17 429 kr efter skatt efter att boendekostnaden så som hyra är betald. Många av de som ansöker om familjeåterförening har svårt att uppfylla försörjningskravet vilket innebär att de får avslag på sin ansökan. För familjer med många barn ställs så höga krav på både försörjning och bostad att det blir svårt att uppfylla kraven (Sociala Missionen 2020). Innan den tillfälliga lagen trädde i kraft undantogs flyktingar och alternativt skyddsbehövande, barn och deras familjer, EES-medborgare och en person som vistats i Sverige med uppehållstillstånd för bosättning i minst fyra år försörjningskravet (Regeringen 2005).

Tre-månaders regeln innebär att ett undantag från försörjningskravet görs ifall ansökan om familjeåterförening inkommit till Migrationsverket inom tre månader efter att man blivit beviljad uppehållstillstånd eller skyddsstatus (Migrationsverket 2021). Inom dessa tre månader behöver den som ansöker om familjeåterförening hinna få ett personnummer samt samla ihop och skicka in rätt dokument för sig själv. Familjemedlemmarna som är kvar i ursprungslandet eller på ett

flyktingläger i ett tredje land ska även hunnit skickat in de dokument som krävs (Sociala Missionen 2020).

2.4 Framtida migrationslagstiftning gällande försörjningskravet

Då den tillfälliga lagen lider mot sitt slut har Migrationskommittén haft i uppdrag att ta ställning till utformningen av den framtida svenska migrationspolitiken. Syftet med kommittén har varit att fastställa en ordning som ämnas vara långsiktigt hållbar och är human, effektiv och rättssäker (Regeringen 2020). Relevant för denna uppsats är vad kommittén kommit fram till gällande anhöriginvandring och ifall ett försörjningskrav skall tillämpas, hur det bör utformas samt kravet på bostad. Migrationskommittén menar att ett försörjningskrav är vanligt förekommande i de flesta EU-länder och att det därmed kan ses som ett underlag för att även Sverige ska införa det permanent. Vidare menar kommittén att syftet med försörjningskravet framför allt är att stärka integrationen. Detta då regeringen i förarbetet uttalade att avgörande faktorer för en god integration är arbete, språkkunskaper och bostad för den egna familjen. Ifall anknytningspersonen redan har integrerats i samhället utifrån tidigare nämnda faktorer så främjas även de nyanlända familjemedlemmarnas integration. Försörjningskravet ska därmed även fungera som en "motivationsfaktor" för arbete eftersom det i första hand är inkomst från arbete som kommer ses som en godtagbar försörjningskälla vid prövning av anknytningspersonens försörjningsförmåga (Ibid.). Även kravet på tillräckligt stort boende föreslås blir permanent vilket innebär att en person som ansöker om familjeåterförening behöver ha en bostad som är stor nog att rymma samtliga familjemedlemmar. Kommittén föreslår sammanfattningsvis att ett försörjningskrav och krav på tillräcklig bostad ska vara huvudregel vid anhöriginvandring. De som undantas kravet är de som ansöker om familjeåterförening inom tre månader efter att anknytningspersonen beviljats uppehållstillstånd, barn som är anknytningsperson eller om sökanden är ett barn som har fötts i Sverige och anknytningspersonen är förälder till barnet (Regeringen 2020).

Kraftig kritik har framförts av bland annat Asylrättscentrum, Rädda Barnen, Unicef som i sina remissvar till regeringen menar att nivån på försörjningskravet är mycket hög, särskilt för barnfamiljer och att de negativa konsekvenserna blir överhängande (Asylrättscentrum 2020; Rädda Barnen 2020; Unicef 2020). Enligt Sociala Missionen är rätten att kunna leva med sin familj en grundläggande mänsklig rättighet, en förutsättning för integration samt rehabilitering av skyddsbehövande (Sociala Missionen 2020). Barnombudsmannen anser även att kravet på försörjning och bostad ska tas bort helt och hållet vid familjeåterförening där barn är inblandade oavsett ifall barnet är i Sverige eller är den som ska bli återförenad med en förälder i Sverige (Barnombudsmannen 2020).

2.5 Barnkonventionen

Barnkonventionen antogs av FN:s generalförsamling 1989 och alla världens länder utom USA har valt att underteckna konventionen och därmed förbinda sig att förverkliga den. Detta betyder att staterna lovat att tillgodose barnets rättigheter. Sverige var ett av de första länderna som ratificerade barnkonventionen år 1990 och den 1 januari 2020 blev även barnkonventionen lag i Sverige. Trots att stater förbinder sig till att följa och förverkliga barnkonventionen är det inte möjligt att i domstol stämma en stat som inte handlat

i enlighet med barnkonventionen (Rädda Barnen 2020). Barnkonventionen innefattar 54 artiklar där fyra anses vara grundprinciper som alltid ska tas i betraktande i beslut gällande barn. Dessa är; artikel 2, alla barn har samma rättigheter och lika värde. Artikel 3, barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn. Artikel 6, alla barn har rätt till liv och utveckling och artikel 12, alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad (Unicef 2019). En ytterligare artikel som är central för denna uppsats är artikel 10 gällande familjeåterförening där det går att stipuleras att barn har rätt att återförenas med sin familj ifall den är splittrad. Artikeln gäller såväl barnet som dennes föräldrar alltså även de som inte befinner sig i Sverige. Artikeln kan följaktligen appliceras på ärenden då en förälder ansöker om familjeåterförening i Sverige och barnet befinner sig i hemlandet. Dane (2019) menar att bestämmelsen är en processuell regel som ställer krav på hur konventionsstater ska pröva ansökningar om familjeåterförening men att bestämmelsen i sig inte ger en rätt till uppehållstillstånd i en konventionsstat. Artikel 10 kan dock med bakgrund av barnkonventionen i sin helhet och speciellt artikel 9 gällande att barn inte ska skiljas från sina föräldrar om det inte är för barnets bästa samt artikel 3 i några fall innebära att en konventionsstat måste tillåta att en familj återförenas i konventionsstaten (Dane 2019). I denna uppsats har jag valt att lyfta fram barnkonventionen utöver tidigare argument om det transnationella perspektivet och artikel 10 med stöd av att bland annat FN:s barnrättskommitté betonar att konventionsstaterna ska se till att barnets bästa till fullo tas i betraktande i migrationslagstiftning samt att Migrationskommittén slagit fast att deras förslag på framtida migrationslagstiftning är förenliga med barnkonventionen (Unicef 2019; Regeringen 2020). Därav blir det en intressant aspekt i analysen.

2.5.1 Barnets bästa och barnperspektivet

Barnets bästa kan ses som ett mer relativt begrepp eftersom det utgår ifrån vilka behov och förutsättningar ett specifikt barn har. Barnets behov utgörs följaktligen av de grundläggande behov barn har och som i sin tur ses som avgörande för barns utveckling och därför är viktiga att barn får uppfylla (Barnombudsmannen 2018). Principen om barnets bästa är även en grundläggande del i FN:s konvention om barnets rättigheter och går att återfinnas i artikel 3. Ifall barnets bästa står i konflikt med andra intressen eller rättigheter bör det lösas genom en individuell bedömning då samtliga parter intressen noggrant vägs mot varandra. I dessa fall bör konventionsstater ge hög prioritet åt barnets bästa samt att barnets bästa övergripande prioriteras i lagstiftning, politik och praxis (Unicef 2020). Beslut som fattas gällande barn ska alltså göras utifrån barnperspektivet som tar hänsyn till barnets bästa. Begreppet innefattar inte enbart barns egna perspektiv utan innefattar även de villkor barn lever under och har en stark koppling till tid och rum. Barnperspektivet strävar alltså efter att tillgodose barns villkor och verka för barns bästa (Halldén 2003).

Enligt Lundberg (2009) får principen om barnets bästa sällan det genomslag det borde få. Lundberg menar att barnets bästa får stå tillbaka för andra intressen såsom reglerad invandring och att begreppet i sig är av en vag karaktär vilket leder till att innebörden av barnets bästa är beroende av barnets position i samhället under den aktuella tidsperioden samt vilket sammanhang som är aktuellt vilket gör att begreppet inom familjeåterförening utifrån den kontext som råder idag kan få en svag inverkan. Vidare är det inte en enkel uppgift för tjänstemännen på Migrationsverket som ansvarar för barnets bästa att sätta sig in i barnets perspektiv och se till den bästa lösningen för barnet samtidigt som

handläggaren ska hålla sig inom ramen för sitt uppdrag. Migrationsverket låter i flera avseenden även bli möjligheten till att använda sig av principen om barnets bästa vilket gör att begreppet inte heller utvecklar någon substantiell innebörd i migrationsärenden gällande barn. En annan relevant aspekt som Lundberg lyfter som även kan komma att appliceras på familjeåterförening är att användning av principen om barnets bästa i migrations sammanhang ofta används i negativ bemärkelse alltså att det inte står mot barnets bästa att exempelvis utvisas eller få avslag gällande asyl. I flera domar och bedömningar av barnets bästa har man snarare fokuserat på huruvida det "inte är olämpligt" att till exempel återsända ett barn till hemlandet tillsammans med sina föräldrar eller neka ett barn asyl än att lyfta barnets bästa som orsak till bifall (Lundberg 2009).

3. TIDIGARE FORSKNING

I följande avsnitt presenteras tidigare forskning om transnationella familjer, det sociala arbetet med familjer i migration, psykisk ohälsa under separationen samt vilka konsekvenser den tillfälliga lagen fått i svensk kontext. I övrigt kommer både internationell och svensk forskning att redovisas för att få en djupare förståelse för ämnet. Forskning gällande återförening kommer också presenteras i slutet av avsnittet för att bidra med ett ytterligare perspektiv gällande de långtgående effekterna av familjesplittring.

3.1 Ofrivilliga transnationella familjerelationer

Globaliseringen och migrationen håller på att förändra formen och föreställningen av hur en familj ser ut eftersom familjer historiskt sett ofta levt och bott tillsammans (Suárez-Orozco et al. 2011). År 2020 beräknas omkring 70 miljoner människor blivit tvingade till att lämna sina hem på grund av våld, konflikter, förföljelse och människorättskränkningar (Amnesty 2020). Av dessa 70 miljoner är 34 miljoner barn vilket är den högsta siffran barn på flykt sedan andra världskriget (Unicef 2020). Internationell migration associeras med gränsöverskridande förbindelser och hur migranter och icke-migranter förenar ursprungs- och det nya landet. Faist m.fl. (2014) definierar transnationella familjer som familjer vars medlemmar spenderar den största delen av tiden på separata platser men som ändå håller samman och skapar en form av familjeskap genom känslor av gemensam omsorg och samhörighet även över nationsgränserna. En central del av den transnationella migrationen präglas således av kontakten mellan de som ger sig av och de som stannar kvar (Faist m fl. 2014). Många av människorna på flykt har tvingats lämna sina nära i hemlandet så som barn, respektive och släktingar (Suárez-Orozco et al. 2011). Även om det finns en stor variation av familjer på flykt är det vanligast förekommande att en familjemedlem, oftast mannen eller pappan först tar sig till ett annat land för att resten av familjen vid ett senare skede kan följa efter med hjälp av familjeåterförening. I de fall då båda föräldrarna lämnar hemlandet är det vanligast att en släkting tar hand om barnen under tiden (Ibid.). Migrationen över nationsgränserna resulterar således även i relationer som korsar gränser och som strävar efter att upprätthållas genom bland annat telefonsamtal, brev och besök. Familjer som är splittrade behöver hitta ett nytt sätt organisera sina liv över nationsgränserna vilket gör att det transnationella utmärker familjerna som helhet (Faist m.fl. 2014). Enligt Montesino & Righard (2015) ska inte den fostran och omsorg som föräldrar förmedlar över nationsgränserna underskattas. Barn är även ofta aktiva aktörer i sitt transnationella familjenätverk genom bland annat telefonsamtal och andra kommunikationskanaler (Montesino & Righard 2015).

Det finns dock ett flertal svårigheter med att upprätthålla familjerelationer i en migrationsprocess eftersom familjen behöver uppfylla samma behov som tidigare men i en helt ny kontext (Faist m.fl. 2014). Transnationella relationer inom familjen utsätts även för en hård press, framför allt relationen mellan föräldrar och barn kan präglas av en frustration, ilska och misstro. Barnen som är kvar i hemlandet eller i ett flyktingläger kan även uppleva en form av fientlighet och aggre- mot föräldrarna som lämnat dem. Många föräldrar behöver därför utföra ett stort emotionellt arbete för att bibehålla en bra relation med sina barn och övriga familjemedlemmar under tiden de är separerade ifrån varandra (Martin 2018). Ett återkommande begrepp gällande de emotionella konsekvenser som familjesplittring resulterar i är *ambiguous loss* (Boss 1999), som på svenska översätts till tvetydig förlust (Barnert et al. 2015; Luster et al. 2009; Rousseau et al. 2004). Luster et al. (2009) menar att det inte är möjligt att slutföra sitt sorgearbete då utgången på separationen i de flesta fall är oviss och ens närstående å ena sidan är emotionellt närvarande men å andra sidan är fysiskt frånvarande. Även om de befinner sig åtskilda i olika länder är de närvarande i varandras tankar (Barnert et al. 2015; Luster et al. 2009). Denna känsla av tvetydig förlust kan då komma att prägla familjemedlemmarnas tillvaro eftersom osäkerheten kring ifall de kommer kunna träffas igen eller inte är stor. Trots att de transnationella relationerna uppehålls utmärks den tvetydiga förlusten av oro för familjen gällande huruvida familjemedlemmarna i ursprungslandet kommer överleva sin vardag i en utsatt situation tillräckligt länge och ifall det finns en möjlighet att återförenas i trygghet (Rousseau et al. 2004).

3.2 Väntan på familjeåterförening

Då uppsatsen ämnar analysera de konsekvenser civilsamhälleliga aktörer ser att familjesplittring får under tiden de är separerade från varandra är *väntan* ett centralt fenomen att ta i betraktande då familjeåterföreningens processer präglas av långa byråkratiska väntetider och krav som kan komma att ta flera år att uppnå. I relationen mellan stat och invånare är väntan en central del och kan ses som en form av maktförhållande. Inom migration och rörlighet är väntan en av nyckeldimensionerna och något som präglar många delar av migrationsprocessen (Bélanger 2020). Som fenomen är begreppet väntan universellt och upplevelsen av det varierar beroende på sammanhang, historia och tradition (Bendixen & Eriksen 2018; Bissell 2007). Väntan kan ske på flera olika nivåer så som institutionaliserad och planerad eller villkorad och slumpmässig (Hage 2018; Gasparini 1995). Även om tid är en subjektiv upplevelse ramar den in grunden i det sociala livet samt de byråkratiska systemen som bland annat familjeåterförening står inför (Hage 2009; Griffiths 2014). Ett sätt för att underlätta förståelsen av tid i förhållande till väntan är att skilja mellan tänkt och levd tid (Schweizer 2016). Schweizer (2016) menar att minuter, timmar och veckor kan benämnas som mekanisk tid och representerar den tänkta tiden medans tidsmedvetenhet och korsningen mellan väntan och otålighet benämns som levd tid. Ur detta perspektiv ligger fokuset på den levda tiden alltså tiden man i detta fall levt i väntan på familjeåterförening snarare än på den kvantifierbara tiden som timmar och veckor (Schweizer 2016). Det är alltså kvaliteten av tiden man spenderat på att vänta som blir intressant för analys. Vidare menar han att väntan förändrar vår uppfattning om tid och Bendixen & Eriksen (2018) benämner väntan som en tidsmässig avvikelse.

3.3 Transnationellt socialt arbete och socialt stöd

Ett transnationellt socialt arbete definieras närmare vara utformat för att bistå

transnationella grupper av människor, bedrivs över nationsgränserna endera fysiskt eller via teknologi och är slutligen påverkat av och tar sig an komplexa transnationella dilemman och problem. Individer som är splittrade från övriga familjemedlemmar kan därmed sägas ingå i den grupp som är i fokus för transnationellt socialt arbete. Inom det sociala arbetet är diskussionerna kring ett transnationellt socialt arbete relativt nya och enligt Righard (2015) något trevande. Transnationellt socialt arbete är dock ett framväxande praktikerfält och förutspås ha långtgående konsekvenser för det sociala arbetet och dess praxis. Det transnationella sociala arbetet ska sträva efter att tänka globalt och agera lokalt samt agera translokalt genom att till exempel involvera de familjemedlemmar som befinner sig i ursprungslandet genom telefonsamtal och skype. Ett transnationellt perspektiv utmanar även det sociala arbetets organisationer och huruvida de hindrar eller möjliggör translokala praktiker inom fältet (Righard 2015).

Trots att gruppen ensamkommande inte redogörs vidare för i uppsatsen följer en kort redogörelse för gruppen ensamkommande för att visa på skillnaderna och bristerna i de befintliga insatserna för personer som är splittrade från sin familj på grund av migration. Då ett ensamkommande barn anländer till Sverige träder socialtjänsten in på grund av att barnet saknar sina primära omsorgsgivare och för att barnet befinner sig i en särskilt utsatt situation. Ensamkommande barn har därför enligt internationella konventioner och svensk lag rätt till samhällets stöd samt en vårdplan där det framkommer vilka insatser barnet anses vara i behov av (Melander 2015). Ett barn som är splittrat ifrån sin familj kan därmed ha rätt till riktade insatser för bearbetning och behandling ifall separationen upplevs vara ett trauma. En studie vid FoU i Väst/GR om mottagandet av ensamkommande barn i Göteborgsregionen visar dock att frånvaron av föräldrar som primära omsorgsgivare och som grund till ovillkorad kärlek och stöd i vardagen resulterar i en särskild utsatthet. Studien visade även att arbetet för att återupprätta och upprätthålla relationerna mellan barnet och dess föräldrar och övriga familjemedlemmar i ursprungslandet inte var något som prioriterades inom socialtjänstens eller övriga aktörers arbete. Studien åskådliggör hur socialtjänsten och övriga aktörer kan hjälpa till med det praktiska för ett ensamkommande barn men att stödet för det emotionella arbetet och familjerelationerna saknas (Melander 2015).

För föräldrar som är separerade från sina barn och övriga familjemedlemmar finns ett visst stöd att tillgå via den ideella sektorn. Röda Korset erbjuder stöd för flyktingar som separerats från sina familjer genom rådgivning om familjeåterförening och juridiska ombud vid behov. Familjerna kan då få hjälp med praktikaliteter gällande återföreningsprocessen och hur man skall gå tillväga för att ansöka om det. Även Sociala Missionen erbjuder hjälp och rådgivning gällande bland annat familjeåterförening och övriga asylfrågor (Röda Korset 2018; Sociala Missionen 2021). Gemensamt för samtliga organisationers arbete och som även gäller studien om ensamkommande barn i Göteborgsregionen är avsaknaden av det emotionella stödet som hade behövts under den tid man lever separerad från sin familj och i en osäkerhet om när och om man får träffas igen.

Studier har visat att stöd i form av socialt stöd är en viktig komponent för att främja en god psykisk hälsa (Martin 2018). Speciellt familjen ses som en viktig naturlig källa för socialt stöd efter och under svåra händelser. Socialt stöd är även nära förknippat med vilken inverkan det har på en individs hälsa inklusive det fysiska och psykiska måendet. Socialt stöd har en förmåga att främja en god hälsa

och förutsättningarna för återhämtning vid insjuknande samt reducera stresspåverkan vid livskriser eller andra svåra situationer (House 1987). Familjer, vänner och organisationer är exempel som ger socialt stöd varav familjer och vänner ses som naturliga källor av socialt stöd och organisationer som exempelvis socialtjänsten eller ideella organisationer ses som formella källor. Inom familjen skapas generellt nära sociala band vilket ger upphov till ett intimt stöd och en viktig resurs i påfrestande tider (Hogan et al. 2002). Cohen & Wills (1985) menar att tillhörigheten till ett socialt nätverk och det sociala stöd man får kan ses som en bufferteffekt mot stress och övrig påfrestning (Cohen & Wills 1985). Socialt stöd kan även sägas bestå av fyra olika komponenter nämligen värderande stöd, informativt stöd, emotionellt stöd och instrumentellt stöd. I denna uppsats är det relevant att lyfta det emotionella stödet som innefattar empati, uppmuntran och kärlek samt det värderande stödet som är en form av kommunicerat stöd som innefattar information som ses som utvecklande för det egna självvärdet i form av exempelvis negativ och positiv kritik eller åsikter. Även informativt stöd är relevant då det innefattar rådgivning, tilldelande av information och konkret vägledning (Heaney & Israel 2008). Dessa olika former av socialt stöd och hur betydelsefulla de är utgör en bra grund för vidare analys gällande vilka former av stödfunktioner som familjer som är splittrade hade varit i behov av då en del av de naturliga källorna till socialt stöd saknas.

3.4 Konsekvenser av den tillfälliga lagen i svensk kontext

År 2018, tre år efter att den tillfälliga lagen trädde i kraft som kraftigt begränsade familjeåterföreningen i Sverige lanserade Röda Korset en rapport gällande de humanitära konsekvenserna av den tillfälliga lagen. Frivilliga inom Röda Korset vittnar om känslan av maktlöshet och förtvivlan som de drabbade upplever när de själva befinner sig i Sverige men inte har möjlighet att återförenas med sin familj här (Röda Korset 2018). Majoriteten av de som tagit sig till Sverige har som mål att kunna ta hit sin familj vilket gör att de känner en stor hopplöshet och känsla av misslyckande när det inte lyckas. Att känna att man svikit sin familj är också vanligt förekommande. Röda Korset har även sett att den psykiska hälsan försämras när man är splittrad från sin familj och hur ångest och suicidtankar har ökat sedan den rätten till familjeåterförening begränsades. Flera respondenter beskriver att inget känns positivt och att de behöver sömntabletter för att alls kunna sova på nätterna samt det känns som att flera år av livet bara försvinner (Ibid.). Personer som arbetar inom vården har även vittnat om hur den psykiska hälsan försämras när en patient nekas familjeåterförening. Eftersom det är vanligt att inte veta när eller om man får träffas igen kan denna separation inte likställas med ett vanligt distansförhållande vilket gör att konsekvenserna blir mer påtagliga för de drabbade. Skammen och känslan av misslyckande gör även att flera undviker att kontakta familjen vilket leder till att kontakten försämras ännu mer (Ibid.). De familjer som är kvar i hemlandet eller befinner sig i ett tredje land lever ofta under väldigt svåra förhållanden vilket är en bidragande faktor till oro, ångest och depression. Att hitta ljusglimtar i vardagen kan även vara utmanande då delar av familjen befinner sig på en utsatt plats. Vidare lyfter rapporten hur flera av de män som kommit ensamma känner att deras barn och fruar straffas på grund av att mannen tog sig till Sverige trots att syftet var att rädda familjen. Idag är familjeåterförening en av de säkraste och lagligaste vägarna att komma till ett nytt land som flykting vilket indirekt kan innebära att när denna möjlighet begränsas så behöver andra farligare alternativ övervägas (Ibid.).

Sociala Missionen i Stockholm som är en ideell förening har i sin rapport "Försörjningskravet - Berättelser om splittrade familjer" lyft ett flertal berättelser från personer som flytt till Sverige och som försöker återförenas med sin familj. Samtliga informanter vittnar om en stor oro, hopplöshet, frustration och hur de drömmer om att få återförenas med sin familj (Sociala Missionen, 2020). En av informanterna uppger att utan sin familj är han en halv människa. En ensamstående mamma berättar om hur hennes son börjat ifrågasätta om hon verkligen älskar honom och om det är därför han inte får komma till Sverige. Enligt rapporten är försörjningskravet svårt att nå upp till och det är flera som missar att ansöka om familjeåterförening inom tre månader på grund av att de helt enkelt inte känt till regeln. Flera har även försökt lämna in sin ansökan inom tremånadersperioden men inte hunnit på grund av alla dokument och ID-handlingar som behöver sammanställas och samlas ihop i tid (Sociala Missionen 2020).

Enligt Unicef har barn drabbats oproportionerligt hårt av den tillfälliga lagen. Barns rättigheter har inskränkts och den otrygghet och osäkerhet som den tillfälliga lagen har resulterat i har inneburit en betydande risk för barn. Försörjningskravet har tvingat barn att under längre perioder leva åtskilda från en förälder eller båda. Det finns även en ökad risk att barnet tvingas ta sig till Sverige på egen hand och under resans gång riskera både hälsa och livet. Unicef menar därför att ett barns rätt till sina föräldrar inte kan vara villkorat av en försörjningsförmåga (Unicef 2020). Barnombudsmannen lyfte redan år 2008 i ett remissvar till regeringen gällande "Betänkandet Försörjningskrav vid anhörginvandring" (SOU 2008:114) de potentiella allvarliga konsekvenserna ett försörjningskrav hade fått för de familjer det drabbar. Barnombudsmannen menade att i de tillfällen då det inte är skadligt för barnet, alltid är till barnets bästa att få vara förenat med sin familj. Remissvaret menade även att ett försörjningskrav direkt påverkar barn som är anhöriga negativt och att ett försörjningskrav hade stridit mot alla fyra grundprinciper i barnkonventionen. Ett krav där barnets rätt till återförening hänger på föräldrarnas inkomst blir diskriminerande för de berörda barnen samt skapar ett system där barnets rätt till att få leva med sina föräldrar baseras på föräldrarnas attraktionskraft på den svenska arbetsmarknaden (Barnombudsmannen 2008). Denna oro bekräftar Asylrättscentrum nu som i sin verksamhet sett att föräldrar i vissa fall tvingas välja vilka barn som tas med i ansökan och som därmed kan återförenas med sin förälder (Asylrättscentrum 2020). Även Unicef har sett att kravet kan leda till att familjer med flera barn tvingas välja vem som får återförenas och vem som tvingas stanna kvar i hemlandet (Unicef 2020).

Eftersom rätten till att få återförenas är villkorad av ett försörjningskrav är den svenska arbetsmarknaden en relevant aspekt att ta i betraktande då den innefattar ett antal exkluderande och inkluderande mekanismer. Att diskriminering på den svenska arbetsmarknaden förekommer är något som ett flertal studier har påvisat. Carlsson och Rooth (2007) FN-organet Internationell Organization (ILO) har i sina studier gällande den svenska arbetsmarknaden påvisat förekomsten av diskriminering gentemot personer med utländskt klingande namn då deras resultat visat att ett en person med ett svenskt namn hade upp till 50 procents högre chans att kallas till intervju än en person med ett utländsklingande namn (Carlsson & Rooth 2007). Även preferensbaserad arbetsgivar-diskriminering kan komma att bli ett hinder för inträdet på arbetsmarknaden. Preferensbaserad arbetsgivar-diskriminering innebär att en arbetsgivare fördömer attribut eller egenskaper som inte påverkar individens produktivitet. Dessa attribut kan t.ex.

vara kön, etnisk tillhörighet eller utseende (Sjögren & Zenou 2007). Denna typ av diskriminering innebär negativa konsekvenser för minoritetsgruppers sysselsättningsgrad och löner då antalet potentiella arbetsplatser minskar vilket i sin tur även kommer att påverka möjligheterna till att nå upp till försörjningskravet. Även Röda Korset har uppmärksammat hur arbetsmarknaden utgör ett hinder för de som ansöker om familjeåterförening och att det strikta försörjningskravet leder till en ökad risk för utnyttjande på arbetsmarknaden av personer som kämpar med att nå upp till kraven (Röda Korset 2018).

3.5 Föräldrars psykiska hälsa under separationen

WHO (World Health Organization) definierar psykisk hälsa som ett tillstånd av psykiskt välbefinnande där varje individ kan hantera vanliga påfrestningar, fullfölja sina egna möjligheter samt arbeta produktivt och bidra till det samhälle hen befinner sig i. Den psykiska hälsan kan alltså ses som grunden för människans välbefinnande, hälsa och funktionsförmåga (Folkhälsomyndigheten 2020). Forskning visar att avsaknaden av familjen för den som migrerat allt som oftast är associerat med en negativa inverkan på den psykiska hälsan. Ett flertal studier har påvisat det möjliga sambandet mellan familjesplittring och psykisk ohälsa som bland annat depression, ångest, isolation och brist på tillhörighet (Martin 2018). Christou (2011) menar att separationen från familjen även kan komma att bli särskilt smärtsamt känslomässig under en kris inom familjen såväl som vid en personlig kris (Christou 2011). I Löbels (2020) studie "Family separation and refugee mental health—A network perspective" där hon undersöker vilken inverkan familjen har på den mentala hälsan efter migrationen menar hon att en god psykisk hälsa är avgörande för en lyckad integration. I studien visar hon även på sambandet mellan familjeseparation och den negativa inverkan på en individs psykiska hälsa. En flykting vars hela kärnfamilj är kvar i ursprungslandet är mer benägen att drabbas av psykisk ohälsa än en flykting som fått återförenas med sin familj i det nya värdlandet. Detta stöds även av forskning av bland annat Nickerson et al. (2010) och Schweitzer et al. (2006) som även påvisar att rädslan för att familjen ska fara illa i ursprungslandet och familjeseparationen i sig är nära förenade med risken av PTSD (posttraumatiskt stressyndrom) och att det är en stor källa till stress och ångest. Det geografiska avståndet kan även försvåra tillgången till det sociala stödet som familjen utgör (Löbel 2020).

I Martins (2018) studie "Experiences of family separation for adults who immigrate alone, Lessons for Social Work Practice and Research" framkommer det också att skam är en central känsla bland personer som migrerat ensamma och hoppas kunna återförenas med familjen i det nya landet (Martin 2018). Genom att prata med familjemedlemmarna som lever i osäkra och otrygga förhållanden ökade även skammen, oron och känslan av skuld. En del respondenter uppgav att kommunikationen med familjemedlemmarna blev så smärtsam att de för den egna självbevarelsedriften behövde minimera kontakten med familjen. Respondenterna i studien uppgav även att det emotionella bandet med barnen skadats till följd av den långa separationen och minskade kontakten. Martin (2018) menar att trots den ökade tillgängligheten gällande att kommunicera via exempelvis telefonsamtal eller sms har det endast haft en partiell förbättrande effekt på relationen mellan föräldrar och barn. Detta kan förklaras med att många av de som migrerat själva väljer att inte bibehålla en tät kontakt på grund av känslan av skam och skuld. Hon betonar även att det vanligaste temat som samtliga deltagare vittnade om var känslomässig isolering. Den känslomässiga isoleringen manifesterades i känslor av förlust och ensamhet som blev värre ju längre tiden gick. En av respondenterna

berättat att han inte ens hade önskat sin värsta fiende denna situation (Martin 2018).

3.6 Återförening efter separation

En vanlig uppfattning gällande familjesplittring är att så fort man återförenas så kommer allting återgå till det normala och man blir lycklig igen. Forskning visar dock att det finns ett flertal utmaningar kopplat till familjeåterförening. Martin (2018) menar att pressen gällande att bibehålla en god sammanhållning inom familjen inte nödvändigtvis tar slut vid en återförening, speciellt inte ifall separation varit lång och tuff. Enligt Martin (2018) kan även upplevelsen av hur återföreningen gick till i sin tur ha en stor inverkan på den framtida psykiska hälsan och familjerelationerna (Martin 2018). En återkommande utmaning då familjer återförenas efter en längre separation är känslan av att vara "främlingar" för varandra trots att man är familj (Rousseau et al. 2004; Suárez-Orozco et al. 2011; Solheim & Ballard 2016). I sin studie gällande återförening då föräldrarna migrerat och barnen stannat kvar i ursprungslandet lyfter Suárez-Orozco et al. (2011) hur de vuxna oftast framställer återföreningen som en lycklig stund medan flera barn återger att de vid det första mötet med sina föräldrar inte kände igen dem. Dessa händelser kunde enligt Suárez-Orozco et al. (2011) resultera i känslor som minskad tillit och en osäkerhet i hemmet. Rousseau et al. (2004) har i en studie analyserat vilka strategier kongolesiska migranter tillämpar för att återetablera relationerna inom familjen när de varit separerade från varandra en längre tid. I återföreningsprocessen var en strategi att bekräfta att en förändring har skett och genom det skapar familjemedlemmarna en förståelse för att den tid de spenderat isär kan ha resulterat i olika förändringar som exempelvis ett förändrat utseende eller personlighet som den resterande familjen inte är van vid (Rousseau et al. 2004). Enligt Solheim och Ballard (2016) kan en längre separation mellan barn och föräldrar leda till att familjebanden försvagas eftersom ensamkommande barn ofta blir placerade i familjehem där de etablerar starka band med en ny familj. Även Suárez-Orozco et al. (2011) menar att det under separationen sker en förändring i familjebanden och anknytning då vårdtagarna som barnet blir omhändertaget av under tiden då föräldrarna befinner sig i ett annat land har en stor betydelse för barnet.

SOS Barnbyar har i en behovskartläggning som utförts med stöd av Jämställdhetsmyndigheten uppmärksammat att stödet för familjer efter återföreningen är bristfälligt och att det finns ett behov för stödinsatser när en familj återförenas (Migrationsverket 2020). I kartläggningen framkom det att speciellt ungdomar efter återförening får bära ett stort ansvar för familjens etableringsprocess eftersom det saknas ett etablerat stöd för familjer som återförenats. Liknanden resultat gällande behovet av etablerade stödinsatser för familjer som återförenas efter migration lyfter även Södertörns FoU (2020) i en rapport som redogör för det sociala stöd som finns för ensamkommande barn och ungdomar. Rapporten visar på att det finns ett bristande stöd från socialtjänsten vilket resulterar i att ungdomarna och även barnen istället får ta ett stort ansvar övet familjen. Detta leder i sin tur till att de unga mister det trygga vardagsliv de vid flera tillfällen byggt upp innan återföreningen. Rapporten visar vidare att det finns ett behov att utveckla en stödfunktion för återförenings ärenden där familjer varit med om komplexa återföreningsprocesser (Åkerlund 2020). Den presenterade forskningen visar hur konsekvenserna av familjesplittring kan vara utdragna och ha en negativ inverkan på familjerna och familjemedlemmarnas

psykiska hälsa även efter återföreningen. Att återförenas kan därför inte ses som en entydig lösning på den påfrestningen som separationen har medfört.

4. TEORI

I följande kapitel presenteras den teoribildning som kan bidra till en djupare förståelse kring ämnet och därmed är central för studien. Den utvalda teoribildningen används i analysen av materialet i slutskedet av uppsatsen. De valda teorierna är det intersektionella perspektivet och det transnationella perspektivet. Eftersom samtliga teorier har en konstruktivistisk grund kan de även tillsammans bidra till en större förståelse för problemområdet vilket kommer förklaras närmare i diskussionsdelen i detta avsnitt. Det intersektionella perspektivet kommer huvudsakligen att tillämpas som ett hjälpmedel för att framhäva de strukturer av maktöverordning som konstrueras av försörjningskravet och hur det upprätthåller en ojämlikhet i samhället. Det transnationella perspektivet kommer användas som en mer övergripande ansats för att synliggöra relationerna och kontakterna mellan de som migrerar och de som stannar samt vilken inverkan det har på familjen och integrationen. I analysen kommer det intersektionella perspektivet främst användas för den första frågeställningen, det transnationella perspektivet för den andra och slutligen samtliga perspektiv i den tredje.

4.1 Intersektionellt perspektiv

Intersektionalitet som teori och analytiskt verktyg syftar till att synliggöra och problematisera interaktionen mellan olika maktstrukturer som grundar sig i olika diskrimineringsgrundande kategorier såsom etnicitet, klass, kön och ålder. Det intersektionella perspektivet kan därmed ses som ett hjälpmedel för att framhäva de strukturer av maktöverordning som konstrueras och upprätthåller ojämlikheten i samhället (de los Reyes & Mulinari 2005). Intersektionalitet härstammar ursprungligen ur den feministiska teorin där begreppet uppkommit i en form av skärningspunkt mellan olika kritiska traditioner som bland annat postkolonial teori och queer teori. Grunden för teorin har varit korsningen mellan de olika maktstrukturerna som kön och ras och hur de i sin tur utmanat den traditionella feminismen genom en antirasistisk kritik riktad mot den vita medelklass feminismens hegemoni och dess exkluderande funktion mot icke-vitas feministiska kamp (Lykke 2003). Synliggörande av maktstrukturer och antirasism inom feminismen kan därför ses som de fundamentala komponenterna för intersektionalitetsbegreppet.

Trots att begreppet härstammar ur en feministisk teori går det att tillämpa inom andra perspektiv också eftersom olika diskussioner om till exempel etnicitet även har en koppling till teorier som marxism och poststrukturalism. Med stöd av idéer från feminismen, marxismen och poststrukturalismen har intersektionalitet utformats för att kunna identifiera och synliggöra sammanhang som genererar och upprätthåller maktasymmetrier och ojämlikhet (de los Reyes & Mulinari 2005). Intersektionalitetsbegreppet innefattar alltså en förståelse för samspelet mellan de olika maktasymmetrierna som i sin tur samverkar med varandra. Maktstrukturer bibehålls i en interaktion mellan begränsande och exkluderande normer samt samhällliga processer som resursfördelning, institutioner och lagstiftning. Fördelar och tillgång till makt fås genom upprepning av normativa handlingar som gynnar en viss grupp eller personer i samhället, på så vis kan samhällliga normer ses som en beståndsdel av hur makt konstrueras. Normer upprepas även

genom exempelvis lagstiftning och kan genom den utesluta, stigmatisera och få över- och underordning att framstå som en naturlig del av samhället (Åkesson m.fl. 2018). Eftersom uppsatsen analyserar försörjningskravet och dess inkluderande samt exkluderande mekanismer ur ett intersektionellt perspektiv är det även av intresse att lyfta fram begreppet “medborgerlig stratifiering”. Begreppet belyser hur konstruerandet av exempelvis en migrations- och integrationspolitik i samverkan med en social samt ekonomisk ojämlikhet i sin tur skapar olika sociala identiteter och livschanser (Neergaard 2018). Genom ett intersektionellt perspektiv på försörjningskravet kan därmed en förståelse för vilka över- och underordningar det resulterar i skapas.

4.1.1 “Den andre”

En ytterligare aspekt inom det intersektionella perspektivet som är relevant att lyfta i denna uppsats är “den andre”. Eftersom försörjningskravet enligt Regeringen och Migrationskommittén strävar till att öka integrationen blir det intressant att analysera försörjningskravet genom teorin om “den andre” och i förlängning ett “vi och dem” perspektiv. Detta då försörjningskravet kan komma att skapa ett A och B lag som verkar under olika omständigheter och således indelas i olika grupper. Inom det intersektionella perspektivet är som tidigare nämnt normskapande processer en central del. Eftersom integration utgår från en vision om hur samhället och dess invånare ska vara kan man säga att integrationen har en normativ karaktär. Därav blir det normkritiska intersektionella perspektivet viktigt att lyfta eftersom det ifrågasätter de normer som erkänner underordning och olikhet (de los Reyes 2005).

Den postkoloniala föreställningar om “den andre” och dess diskriminerande mekanismer har sin grund i diskurser om ras och rasifieringsprocesser långt bak i historien under 1500-talet (de los Reyes & Kamali 2005). En rasifieringsprocess innebär att statiska kategoriseringar, stereotyper och föreställningar om olika etniska grupper genereras som det sedan råder en hierarkisk maktordning bland där vissa grupper blir överlägsna de andra. Olikhetsskapandet spelar en viktig roll i nationsskapandet eftersom föreställningen om nationell homogenitet utformas genom “den andres” tillvaro. Nationens självbild skapas i motsats till “den andre” och i kontrast till övriga etniciteter (Ibid.). Uppbyggnaden av en nation har således en avgörande roll angående etniska uppdelningar och andrafieringsprocesser. Den strukturella/institutionella diskrimineringens mekanismer bygger på förutsättningen att den svenska gemenskapen ses som en given helhet som grundar sig i gemensamma värderingar, historia, språk, en homogen kultur, identitet och erfarenhet av nationsbygget. Detta olikhetsskapande mellan “vi” och “de” går även att hitta i integrationsprocesser. Integrationspolitiken grundar sig i tanken om etnisk uppdelning där två “främmande” etniska grupper ska förenas. Detta gör integrationspolitiken paradoxal eftersom den grundar sig i diskurser om olikhet då “de” utrikes födda ska integreras med “oss” det vill säga svenskar. Gränsdragningen upprätthåller skillnader mellan majoritets- och minoritetsbefolkningen samtidigt som individerna inom dessa kategoriseringar förses med statiska och icke nyanserade kollektiva identiteter (Ibid.). Denna föreställning om ett ojämlikt maktsystem är ett viktigt element i konstruerandet av “den andre”. “Vi och dem” perspektivet och “den andre” bygger alltså på en underliggande struktur av över- och underordning vilket är förenligt med det normkritiska intersektionella perspektivet.

4.2 Transnationellt perspektiv

Även om migration tidigare uppfattats som en relativt ensidig rörelse där människor migrerar från ett land till ett mottagarland som slutdestination började det transnationella perspektivet utvecklas redan under början av 1900-talet (Basch et al. 1994). Perspektivet grundades då ett flertal forskare ansåg att det inte längre gick att återge den extensiva kontakt migranter hade med sina hemländer och att de dåtida teorierna var otillräckliga för att beskriva internationell migration (Gustafson 2007; Basch et al. 1994). Vertovec (2001) menar dock att det inte kan ses som ett nytt teoretiskt perspektiv utan att transnationalism i själva verket grundar sig i flera andra perspektiv (Portes 2003).

Ett transnationellt perspektiv på migration synliggör hur människor, sociala grupper och samhällen är aktiva över nationsgränserna. Det transnationella perspektivet lyfter hur gränsöverskridande praktiker som migranter och icke migranter utövar förenas i sociala rum som genomkorsar nationsgränserna och som formar ekonomiska, politiska och kulturella förhållanden som i sin tur formas av redan befintliga strukturer (Faist m.fl. 2014). Transnationalism kan således definieras som en process där migranter genom sina dagliga aktiviteter samt sociala, ekonomiska och politiska relationer skapar sociala fält och rum som sträcker sig över nationsgränserna. Migranterna själva och deras handlingar står alltså i centrum och ses som en form av aktörskap. Därför är migranternas egen handlingskraft är en central del inom teorin transnationalism. Det transnationella perspektivet strävar även efter att redogöra för hur många migranter lever sina liv i och identifierar sig själva med två alternativt flera länder och dess samhällen samtidigt. Detta innebär att de inte enbart är migranterna själva som påverkas av migrationen utan även de anhöriga som blir kvar (Peller 2014; Eastmond & Åkesson 2007). Relationerna och kontakterna mellan de som migrerar och de som stannar är synliggörs därmed genom det transnationella perspektivet.

Transnationella praktiker är upprepade aktiviteter som bidrar till att den känslomässiga närheten och relationerna bevaras trots den fysiska distansen. Exempel på dessa praktiker är känslomässig bekräftelse, omsorg och aktivt kontaktsökande (Faist m.fl. 2014). Känslomässig bekräftelse handlar enligt Eastmond & Åkesson (2007) om att migranterna och deras barn fortsätter hålla kontakten trots att de är splittrade. Inom den känslomässiga bekräftelsen rymmer även en förmedling av vardagliga problem, beslut av olika slag och glädjande ämnen (Eastmond & Åkesson 2007). Transnationella relationer är alltså inget som bara finns utan de uppkommer genom olika handlingar och praktiker. De anhöriga i ursprungslandet upprätthåller även den transnationella relationen och kommer därmed även att omfattas av den förändring som migration medför (Ibid.). Detta perspektiv ökar således förståelsen för att se båda sidorna av migrationsprocessen och banden mellan "här" och "där". Dessa transnationella praktiker ger i förläning upphov till olika transnationella sociala rum (Faist m.fl. 2014). Begreppet transnationella sociala rum bidrar till att kunna förstå fenomen som växer fram och sträcker sig över minst två länder. Faist m.fl. (2014) definieras dessa rum som stabila varaktiga relationer som sträcker sig över landsgränser. Rummen tar sig uttryck genom social interaktion mellan deltagarna som exempelvis besök eller telefonsamtal. Migranterna och deras familjers gränsöverskridande förbindelser i olika sociala formationer är alltså de transnationella sociala rummen (Ibid.). Transnationella relationer är inte ett nytt fenomen utan det har snarare fått nya dimensioner till följd av utvecklingen av teknologi som fortlöpt under de senaste årtiondena (Portes 2003). Brunnberg m.fl. (2011) lyfter "skype motherhood" som

en term flera forskare använder för att definiera en form av transnationellt föräldraskap som utvecklats med hjälp av dagens teknologi (Brunnberg 2011).

4.2.1 Väntan på familjeåterförening

I tidigare forskning togs fenomenet väntan upp i förhållande till familjeåterförening. Eftersom uppsatsen tillämpar ett transnationellt perspektiv är det även relevant att teoretisera väntan som fenomen bland de familjemedlemmar som är kvar i ursprungslandet och väntar på familjeåterförening med hjälp av det transnationella perspektivet. Vidal och Musset (2016) menar att den tiden som familjemedlemmarna spenderar i ursprungslandet kan tolkas äga rum på "väntande territorier" där familjemedlemmarna upplever en form av rörlighet medan de väntar på att bli mobila. Vidare engagerar de sig i "vänteprocessen" i att återförenas rent fysiskt vilket gör att väntan blir transnationell och binder samman dem som är i det nya landet med dem som är kvar i ursprungslandet. Den fysiska platsen och rummet för väntan befinner sig då på olika ställen i världen men ändå sammanlänkad genom det transnationella rummet (Bélanger & Candiz 2020). I Vidal och Mussets (2016) konceptualisering av väntan innefattar tiden som spenderas på väntan olika strategier för att minska och avsluta väntan såsom sökande efter information och en rent konkret väntan på byråkratiska beslut. Inom de transnationella rummen har även väntan en inverkan på förhållanden som påverkas av tillit, känslor av hopp och osäkerhet (Bélanger & Candiz 2020).

4.2.2 En transnationell förståelse av integration

Då försörjningskravet enligt regeringen ses som en viktig komponent gällande en god integration är det intressant att se vilka andra aspekter som har en inverkan på integrationen än försörjningskravet genom att tillämpa ett transnationellt perspektiv på integration. Att förstå hur integrationen kan påverkas och se ut utifrån ett transnationellt perspektiv kan därför bidra med en ytterligare aspekt gällande förståelsen av en restriktiv migrationspolitik och dess konsekvenser.

Det transnationella perspektivet synliggör de gränsöverskridande banden som upprätthålls till familjemedlemmarna som är kvar i ursprungslandet samtidigt som migranten integrerar sig i det nya värdlandet. Banden påverkar således båda sidorna av migrationsprocessen, migranter såväl som icke-migranten. Transnationella migranter lever sitt liv i flera olika länder samtidigt vilket kan ta sig uttryck genom att de bor, arbetar och betalar skatt i ett land samtidigt som de följer med nyheterna och ser på TV från ett annat land samt bidrar till försörjningen av familjemedlemmarna med hjälp av remitteringar. Genom dessa praktiker skapas transnationella gemenskaper som kan komma att ha en inverkan på integrationen (Peller 2014). Historiskt sett har migranternas förhållningssätt till det nya landet ändrats från att på tidigt 1900-tal ha anpassat sig fullständigt till det nya mottagarlandet och i princip helt klippt de sociokulturella banden till sina hemländer. Numera är det främst förekommande att migranter har kopplingar till flera samhällen samtidigt genom olika praktiker, nätverk och levnadsmönster (Faist m.fl. 2014). Gemenskaper och samhällen skapas inte i vad Peller (2014) benämner som ett vakuum utan de påverkas snarare av staternas politik, regler och lagar. Den rådande politiken påverkar även deras möjlighet samt motivation till att integrera sig i det nya värdlandet samtidigt som man försöker hålla kontakten med ursprungslandet (Peller 2014). Integrationen behöver inte nödvändigtvis hämmas av att man identifierar sig med sitt ursprungsland utan transnationella band kan snarare stärka integrationen under rätt förutsättningar. Ett transnationellt perspektiv på integration belyser även hur migranter har flera olika

förankringspunkter och hur det innebär livslånga processer över nationsgränserna mellan människor, sociala grupper samt nätverk (Faist m.fl. 2014).

Ett exempel på processer över nationsgränser kopplat till integration ger Carlin & Hoelscher (2013) som visar hur den socioekonomiska integrationen i mått av inkomst och ställning på arbetsmarknaden gjorde att förmågan att remittera ökades. Den kulturella integrationen mätt som kunskaper i värdlandets språk samt upplevelsen av att tillhörighet inte hade en betydelsefull effekt hade ingen inverkan vare sig på förmågan eller viljan att remittera. Då migranter skickar pengar till familjemedlemmarna kan personen i värdlandet tvingas prioritera bort att "investera" i sin integration i Sverige då integrationen kräver resurser. Detta kan förklaras som att man väljer att skicka hem pengar istället för att lära sig det nya språket vilket då indirekt gör att man hämmar sin egen integration. Carling och Hoelscher menar även att konsumtion i det nya värdlandet kan ses som en del av integrationen (Peller 2014). Det kan vara svårt att finna ett entydigt samband mellan transnationella band och integration men det kan ändå utgöra ett viktigt verktyg för analys gällande transnationella familjer och integration. Ifall integrationen och dess framgång mäts baserat på ställningen på arbetsmarknaden eller inkomst så finns ett samband mellan hur en bättre integration leder till fler remitteringar eftersom en stabil inkomst ökar förmågan att skicka hem pengar. Detta kan ses som ett argument för att en plats på arbetsmarknaden leder till en bättre integration och gör att man är mest engagerad i olika transnationella aktiviteter. Sambandet mellan att mer remittering och transnationellt engagemang leder till en bättre integration är dock svårare att kartlägga (Peller 2014). Det transnationella perspektivet på migration visar därmed hur fokus inte enbart bör ligga på mottagarlandet eller kopplingar till ursprungslandet utan snarare hur migranter har flera olika förankringspunkter (Faist m.fl. 2014).

4.3 Teoretisk diskussion

Det intersektionella perspektivet såväl som det transnationella utgår ifrån en konstruktivistisk grund vilket innebär att teorierna bygger på att verkligheten är socialt konstruerad och kan därmed ses som en produkt av mänsklig interaktion och kollektivt handlande. Konstruktionismen är främst ett kritiskt perspektiv eftersom den ifrågasätter olika sociala företeelsers och händelsers naturlighet (Ne.se). Att använda sig av det intersektionella perspektivet i en analys gällande försörjningskravet kan därför bidra med en förståelse kring vilka konsekvenser det får, eftersom försörjningskravet inte är en isolerad enhet i samhället utan kan genom teorin förstås som något som görs genom mänsklig interaktion och därmed får konsekvenser för den enskilda individen. Även det transnationella perspektivet visar på hur transnationalism är något som görs och att det således påverkas av olika faktorer i samhället. Eftersom teorierna står på en gemensam grund används de tillsammans i såväl den tredje frågeställningen som i slutskedet i en sammanfattande analys för att se ifall de kan öppna upp för en ytterligare förståelse gällande det valda problemområdet och hur intersektionalitet och transnationalism samverkar med varandra.

5. METOD

I följande kapitel redogörs den valda metoden för, tillvägagångssätt, bearbetning och analys av materialet samt den etiska aspekten. I metoddiskussionen diskuteras min roll som forskare, god forskningssed samt studiens tillförlitlighet.

5.1 Val av metodansats

För att uppnå syftet med uppsatsen vilket är att undersöka hur de svårigheter försörjningskravet resulterar i kan förstås samt hur konsekvenser av familjesplittring kan förstås utifrån civilsamhälleliga aktörers perspektiv har en kvalitativ ansats tillämpats för att samla in det empiriska materialet. Valet av forskningsmetod är beroende av vad man ämnar undersöka i studien. Något som utmärker den kvalitativa metoden är dess strävan att skapa en förståelse för olika fenomen utifrån människans livsvärld samt fokuset på mänskligt agerande (Kvale & Brinkmann 2014). Eftersom uppsatsens syfte är att skapa en förståelse för den valda studiegruppen utifrån civilsamhälleliga aktörers upplevelser lämpar sig därmed en kvalitativ ansats bättre än en kvantitativ. Detta då en kvantitativ metod snarare inriktar sig på mätbarhet, replikation och kausalitet vilket inte är relevant för att uppnå uppsatsens syfte. Den kvalitativa metoden bidrar även till att upptäcka kärnan och olika nyanser i informanternas berättelser vilket är värdefullt att få tillgång till i en studie gällande upplevelser (Kvale & Brinkmann 2014; Trost 2010; Bryman 2011).

Valet av metod föll därför på kvalitativa intervjuer. Mer specifikt användes semistrukturerade intervjuer eftersom den typen av intervjuer tillåter ett mer öppet samtal samtidigt som intervjuaren har ett antal teman att förhålla sig till för att ha möjlighet att fånga upp det som ämnas undersökas. Vidare tillåter en semistrukturerad intervju en mer flexibel intervjusituation som möjliggör att intervjuaren plockar upp intressanta aspekter i informanternas berättelser som man sedan kan utforska ytterligare istället för att gå miste om information (Kvale & Brinkmann 2014). Eftersom informanterna hade en varierande bakgrund och infallsvinkel inom samma fält var det därför centralt att kunna frångå vissa frågor och istället gå vidare på snarlika spår för att fånga upp vad som var mest centralt för studien vilket den semistrukturerade metodansatsen tillåter. Utifrån intervjuguidens teman täcktes samma områden in inom intervjun men fokuset på de olika frågorna kom att variera något.

5.2 Urval

Som tidigare nämnt föll valet på att intervjua civilsamhälleliga aktörer på grund av att det frivilliga sociala arbetet har en central roll gällande arbetet med personer som är splittrade från sin familj. Att intervjua civilsamhälleliga aktörer och höra deras upplevelser av att arbeta med grupper som är splittrade kan även bidra till att identifiera ett behov den offentliga sektorn hade behövt fylla. Ett första steg i urvalet blev därmed att kartlägga de organisationer inom civilsamhället som arbetar med flyktingar och rådgivning gällande familjeåterförening. Jag använde mig därmed av ett målinriktat urval som innebär att man strategiskt väljer ut deltagare så att urvalet är relevant utifrån de valda forskningsfrågorna (Bryman 2011). Efter att ha identifierat 7 stycken stora organisationer runt om i Sverige skickade jag ut en förfrågan via mejl angående deltagande i min studie gällande familjesplittring. I mejlet bifogades ett informationsbrev (se bilaga) samt en förfrågan om vidarebefordran inom den valda organisationen för att mejlet skulle kunna nå rätt personer. Förfrågan gällande vidarebefordran gjordes på grund av att det var svårt att få tillgång till specifika personer som jobbar med familjer som är splittrade och att förfrågan gällande deltagande skickades till organisationernas offentliga mejldress som fanns att tillgå på deras hemsida. I detta skede var syftet allmänt formulerat för att minimera bortfallet bland informanter som hade varit relevanta men som kanske upplevde att de inte uppfyllde alla "kriterier". De kriterierna som ställdes var att personen hade arbetat/arbetar inom en organisation

i civilsamhället med personer som är eller har varit splittrade från sin familj och vill återförenas.

Bland de tillfrågade organisationerna återkopplade Röda Korset, Rädda Barnen och Sociala Missionen för att delta i studien. De övriga organisationerna hänvisade även till just dessa ovannämnda då de ansågs besitta mest kunskap gällande ämnet inom civilsamhället. Informanterna som kunde ställa upp blev tillslut fem till antalet och arbetade i ett flertal olika regioner i Sverige. Samtliga informanter har även varit verksamma i arbetslivet och arbetat med dessa frågor i flera år. Enligt Kvale och Brinkmann (2014) skall valet av antalet informanter i en studie styras av forskningsfrågan samt vilken kunskap som ämnas produceras. Ifall det går att besvara de frågor man vill ha svar på kan således antalet informanter ses som tillräckligt trots att de vid första anblick inte ser ut att vara så många. Kvale och Brinkmann menar vidare att det är en allmän uppfattning att ett större antal intervjuer anses vara mer vetenskapligt än ett mindre antal men att fokuset inte bör ligga på antalet intervjuer utan snarare på kvaliteten av såväl intervjuerna som analysen. En annan fördel med ett mindre antal intervjuer är att det ger en möjlighet till en mer djupgående analys av det empiriska materialet (Kvale & Brinkmann 2014). Valet att inkludera fem stycken informanter ansågs därmed som tillräckligt för att besvara uppsatsens syfte. Nedan följer en kort redogörelse av de informanter som deltagit i studien:

Informant 1: Jobbar på Rädda barnen som policyrådgivare inom migration.

Informant 2: Jobbar på Sociala Missionen som flyktinghandläggare.

Informant 3: Jobbar på Rädda Barnen som leg. psykolog på centrum för stöd & behandling.

Informant 4: Jobbar på Röda Korset som rådgivare inom migration.

Informant 5: Jobbar på Röda Korset som traumabehandlare.

5.3 Tillvägagångssätt

I samband med bokandet av intervjuerna fick informanterna ett informationsbrev gällande studiens syfte och vad det innebar att delta bifogat via mejl (se bilaga 1). I nästa steg utformades en intervjuguide (se bilaga 2) där frågorna strukturerades utifrån uppsatsens tre frågeställningar och dess teman vilka är försörjningskravet, möjliga konsekvenser av att vara ofrivilligt splittrad från sin familj samt behovet av stöd. Inom varje tema rymdes ett antal mer specifika frågor gällande ämnet. Samtliga intervjuer spelades in och eftersom studien utfördes under covid-19 pandemin skedde samtliga intervjuer digitalt på Zoom och Teams. Då intervjuerna skedde digitalt inhämtades även ett muntligt samtycke om deltagande i studien. Digitala intervjuer kan ses som en utmaning då det försvårar möjligheten till att läsa av kroppsspråk och hålla ögonkontakt vilket enligt Kvale och Brinkmann (2014) kan komma att få en inverkan på interaktionen mellan intervjuare och intervjuperson. Då en del av den naturliga interaktionen försvann samt att eventuell fördröjning via de digitala plattformarna kunde uppstå var det centralt för mig som intervjuare att vara lyhörd gällande när informanterna var klara med sitt resonemang och inte avbryta. Samtliga informanter uppfattades dock som bekväma att intervjuas digitalt vilket innan pandemin kunde ha verkat som ett störande moment. Ifall vid ett fysiskt möte ändrat informanternas svar är svårt att

uttala sig om men det kan ändå vara en möjlighet som bör lyftas. En fördel med att intervjuerna skedde digitalt var att det bidrog till att jag fick tillgång till informanter som befann sig runt om hela landet. Urvalet blev därmed inte begränsat av min förmåga att ta mig till andra städer vilket kan ses som en fördel. Vidare kunde informanterna mer fritt bestämma en tid för intervju vilken kan ha bidragit till ett större intresse eftersom intervjun inte innebar att de behövde ta sig någonstans eller ordna med ett separat rum på arbetsplatsen för utförande av intervjun.

5.4 Bearbetning och analys

För att kunna analysera det insamlade materialet transkriberades intervjuerna direkt efter intervjutillfället. Transkriberingen skedde manuellt på en dator och resulterade i en sammanhängande text och små redigeringar som t.ex. rättelse av mindre språkfel utfördes. Transkribering kan definieras som en förändring då det talade levande språket övergår till ett skriftligt språk. Förändringsprocessen reducerar vissa delar i det levande språket och gör att man går miste om exempelvis kroppsspråket. Hur transkriberingen utförs är därmed av stor relevans beroende på vilken typ av studie man utför samt huruvida kroppsspråket ses som centralt för att uppnå studiens syfte (Kvale & Brinkmann 2014). Exempel på detta är huruvida det är väsentligt att skriva fram ord som "hmm, eeh" eller pauser. I materialet har jag konsekvent valt stryka ovan nämnda utfyllnadsord men valt att ta med pauser för att jag under intervjun tolkade pauserna som ett sätt för informanterna att understryka känslan i det de berättade om som exempelvis uppgivenhet. Orsaken till att jag valde att stryka utfyllnadsord var att jag ansåg att det inte hade en inverkan på tolkningen av materialet. Under redigering och transkribering av intervjumaterial är det dock viktigt att uppmärksamma att man inte förändrar och påverkar informanternas berättelser (Trost 2010).

Det empiriska materialet har sedan bearbetats med inspiration av vad Rennstam och Wästerfors (2015) benämner som *sortera, reducera och argumentera*. Genom sortering av det kvalitativa materialet skapas en ordning och överblick genom att exempelvis ringa in och markera materialet. Inom sorteringen menar Rennstam och Wästerfors (2015) att man även umgås med materialet vilket gör att man lär känna det på nytt och börjar se de mönster och detaljer som finns i materialet. Det första steget i analysarbetet var därmed att lära känna materialet genom en ingående läsning efter att samtliga intervjuer transkriberats och därmed började även sorteringen av det empiriska materialet. Genom att umgås med materialet ökar även möjligheten till att utläsa det originella i materialet som är centralt för vidare analys. I detta skede kodades även intervjumaterialet utifrån den tidigare tematiseringen som intervjuguiden utgjorde. Varje intervju analyserades först var för sig utan någon koppling till övriga intervjuer för att jag inte skulle söka efter liknelser i intervjusvaren utan att varje intervju skulle analyseras oberoende. Detta för att jag inte omedvetet skulle välja bort något som var intressant för vidare analys ifall det gick emot vad övriga informanter sagt. Efter den första analysen kodades även allt material utifrån de tre teman samt preliminära frågeställningarna som intervjuguiden utgick ifrån. Detta gjordes genom understrykning med olika färger i materialet då varje färg representerar ett visst tema. Kodningen användes sedan som verktyg för att utläsa de mönster som fanns att finna i informanternas berättelser (Kvale & Brinkmann 2014). Den kritik som finns gentemot användningen av kodning är att det ofta leder till en slags förenklad kategorisering (Kvale & Brinkmann 2014). Kodning kan enligt Kvale och Brinkmann (2014) innebära till en förenklad kategorisering vilket jag försökte undvika. I sortering

försökte jag därmed utifrån Rennstam och Wästerfors (2015) att frånga den kategorisering som blev en naturlig indelning av materialet på grund av intervjuguiden. Detta resulterade i att en kategori från intervjuguiden kom att strykas och istället sammanfogas med en annan.

Nästa steg var att *reducera* vilket innebär att man väljer bort delar av materialet som inte i sorteringen framstår som tillräckligt relevant eftersom allting inte kan redogöras för och representeras i analysen. Trots att en del av materialet åsidosätts är det viktigt att kunna växelverka mellan det utvalda materialet och det åsidosatta för att inte gå miste om eventuella analytiska poänger som växer fram i ett senare skede (Rennstam & Wästerfors 2015). Reduceringen resulterade i att temat gällande stödfunktioner och dess icke existens under separation kom att åsidosättas eftersom det för tillfället inte ansågs vara tillräckligt relevant för att ta så mycket plats. Detta eftersom uppsatsens tema gällande stödfunktioner kom att växa fram som en egen tredje frågeställning först vid uppsatsen slutskede. Därför plockades materialet upp igen eftersom det i slutskedet av analysen baserat på det valda teoretiska ramverket kom att spela en stor roll gällande resultatet i uppsatsen. Det slutgiltiga steget enligt Rennstam och Wästerfors (2015) är att argumentera för sitt material och med utgångspunkt i det insamlade materialet sätta ord på fynden samt formulera betydelsen av dessa. Detta hävdande av sitt material innebär även att man relaterar den till tidigare forskning och kunskap (Rennstam & Wästerfors 2015).

5.5 Etiska överväganden

Studien är utförd med hänsyn till Vetenskapsrådets (2017) forskningsetiska principer i form av samtyckes-, informations-, konfidentialitets- och nyttjandekrav. Samtliga informanter har informerats såväl skriftligt som muntligt gällande frivilligheten i att delta samt möjligheten till att avbryta sin medverkan utan vidare motivering. Informanterna har även blivit informerade om syftet med studien, var den ämnas publiceras och att den kommer att skickas till Asylkommissionen efter avslutat arbete. Även detta har skett såväl skriftligt som muntligt (se bilaga). Konfidentialitetskravet som innebär att uppgifter om enskilda personer i en undersökning ska behandlas och förvaras med största möjliga konfidentialitet så att obehöriga inte kan ta del av uppgifterna har även följts. Då inspelade röster ses som en personuppgift har ljudfilerna och transkriberingarna lagrats i en låst fil där filnamnen består av ett randomiserat nummer och inga namn funnits att tillgå (Trost 2010). I uppsatsen har även namnen uteslutits och benämning Informant 1, Informant 2 och så vidare används istället. I samråd med informanterna har även informationen gällande civilsamhällelig organisation samt arbetstitel bestämts i redovisningen av deltagarna i studien. Valet att redovisa för arbetsplats såväl som arbetstitel baserar sig på att det visar på i vilka sammanhang de arbetat med gruppen och därmed fått sina upplevelser från. Gällande nyttjandekravet som innefattar att de insamlade uppgifterna endast får användas för forskningsändamål och inte icke vetenskapligt bruk som exempelvis i ett kommersiellt syfte används det insamlade materialet enbart för att uppnå uppsatsen syfte.

5.6 Metoddiskussion

I följande avsnitt kommer det redogöras för min roll som forskare och min förståelse eftersom det bidrar till en högre transparens gällande studien och dess utformande. Vidare kommer god forskningssed samt validitet och reliabilitet att diskuteras.

5.6.1 Min roll som forskare och min förförståelse

Som forskare har jag ingen koppling till detta fält och samtliga informanter var för mig obekanta. Eftersom ingen ställde upp på intervjun på grund av en personlig relation till mig eller en närstående bör informanternas svar ses som oberoende. Min förförståelse för det valda problemområdet kan dock ses vara präglad av min tidigare utbildning och kandidatexamen inom IMER (internationell migration och etniska relationer). Min utbildning i kombination med ett tidigare examensarbete gällande upplevelser av etnisk diskriminering på den svenska arbetsmarknaden och namnets betydelse för möjlighet till arbete har med största sannolikhet påverkat val av både metod och bakgrund för studiens upplägg och utformning. Min förförståelse för ämnet har även bidragit till min nyfikenhet gällande ämnet. Jag har dock ingen erfarenhet av att arbeta med eller i organisationer inom civilsamhället som arbetar med personer som är splittrade från sin familj på grund av en restriktiv migrationspolitik. En utmaning under arbetets gång har trots allt varit att se på fenomenet med ett öppet sinne och inte låta mig färgas av min tidigare erfarenhet. En viss förförståelse har dock kommit att prägla uppsatsen eftersom det valda forskningsområdet grundar sig på ett område som kan ses som problematiskt och som väcker starka känslor i den dagliga samt politiska debatten. Mitt syfte har därmed varit att bidra med en nyanserad opartisk förståelse av problemområdet baserat på tidigare forskning och teoretiska ansatser som inte är färgad av personliga åsikter och känslor.

5.6.2 God forskningssed

Denna studie utförs i enlighet med god forskningssed av vetenskapsrådet (Sohlberg & Sohlberg 2019). God forskningssed innebär bland annat att man talar sanning om sin forskning, öppet redovisar metoder och resultat samt att forskningen bedrivs utan att skada människor. Sanning inom forskning innebär att man är tydlig med sina utgångspunkter, frågeställningar och motivering av metodval vilket denna forskningsplan tydliggör. Det är allt som oftast en form av värdering, nyfikenhet eller ett samhällsproblem som styr forskningsintresset vilket även är transparent i denna studie (Ibid.). Detta kallas för värderelevans och det är då väsentligt att ett värdestyrt kunskapsintresse inte styrs av en dold agenda som kan få en manipulerande kraft. Det problematiska med en agenda blir att man tenderar att bli selektiv i vilka resultat man väljer att lyfta fram och bortser från de resultat som inte går i linje med hypotesen och förförståelsen vilket benämns som "cherry picking" och som betyder att man väljer ut den fakta som styrker den position man talar för och stryker det som talar emot. Detta leder till att forskningsprocessen blir ett medel för den egna agendan och inte når legitimitet genom ett förutsättningslöst sökande. Ifall flera ägnar sig åt "cherry picking" resulterar det i en värld full av alternativa fakta som baserar sig på olika agendor (Sohlberg & Sohlberg 2019).

5.6.3 Validitet och reliabilitet

Validitet och reliabilitet är två begrepp som tillsammans i förhållande till varandra säkrar huruvida den information som samlats in under ett experiment, undersökning, mätning etc. är pålitligt. Eftersom de står i ett visst förhållande till varandra kan man inte bara fokusera på den ena och avstå den andra (Patel & Davidson 2003). När man studerar validiteten vid en undersökning i en kvantitativ studie studeras huruvida mätningen verkligen mätte det som ämnas mätas. Reliabiliteten studerar däremot ifall den information som insamlats vid mätningen alls är pålitlig. I kvantitativa studier kan alltså en hög validitet uppnås genom en god teoriunderbyggnad, noggrannhet vid mätningen och bra instrument. I

kvalitativa studier får dock begreppet en annan innebörd. Eftersom kvalitativa studier strävar efter att upptäcka olika fenomen att tolka och förstå gäller begreppet validitet snarare hela forskningsprocessen och inte enbart vid mätningstillfället. Även reliabilitet ändrar betydelse i kvalitativa studier. En intervjustudie tappar nödvändigtvis inte reliabilitet för att en intervjuperson ändrar sitt svar på samma fråga vid olika tillfällen vilket hade hänt ifall det var en kvantitativ mätning. I kvalitativa studier ska reliabilitet ses i förhållande till den unika situation som gäller vid undersökningstillfället (Patel & Davidson 2003). Eftersom denna studie utgår från en kvalitativ ansats kommer begreppen och hur de tillämpas i denna studie beskrivas vidare utifrån den kvalitativa metoden.

Validitet inom forskning syftar till ifall forskaren har undersökt det som ämnades undersökas (Kvale & Brinkmann 2014). Eftersom det är svårt att upprepa ett resultat i kvalitativa studier då resultatet påverkas av forskarens egen tolkning och val av teoretisk ansats är det svårare att bedöma tillförlitlighet än i en kvantitativ studie (Troost 2010). För att uppnå en hög validitet i kvalitativa intervjustudier är det viktigt att som forskare vara transparent med sitt material och dess tolkning. Detta är något även Kvale och Brinkman (2014) belyser och spekulerar om gällande huruvida det är möjligt att skapa objektiv kunskap genom bland annat intervjuer eftersom det finns ett stort tolkningsutrymme bland såväl forskaren som informanten (Kvale & Brinkmann 2014). För att uppnå en så hög trovärdighet som möjligt i min studie har jag därför försökt att vara tydlig med att motivera mina tolkningar med stöd i tidigare forskning och min valda teoretiska ansats samt konsekvent använt mig av referenser till det använda materialet. Ett problem i samtliga studier är dock att urvalet av informanter har en påverkan på det empiriska resultatet (Troost 2010). Jag är därför medveten om att resultatet kan ha blivit annorlunda ifall informanterna i denna studie varit fem andra personer och ifall en annan teoretisk referensram valts.

Reliabilitet handlar i kvalitativa studier om forskningsresultatens konsistens och inre logik. Prövningen av konsistensen på resultatet innebär att forskaren under intervju ställer olika frågor gällande samma ämne för att få ett så nyanserat svar som möjligt och därmed få fram kärnan i det berörda temat (Kvale 1997). Ett exempel på hur detta tillämpades i denna studie var att informanterna under intervjun bads att exemplifiera vissa svar och berätta om vissa speciella situationer för att kunna skapa ett tillförlitligt svar genom att svara på liknande frågor men som berörde samma ämne. Vidare handlar reliabilitet i kvalitativa studier om resultatets tillförlitlighet i form av reproduktion, i detta fall huruvida informanternas utsagor kan förändras och påverkas av kontextuella faktorer så som tidpunkt och själva mötet i sig (Kvale & Brinkmann 2014). I denna studie kan diskussionen och därmed reliabiliteten ha påverkats av hur intervjuguiden var utformad samt formulerad och att intervjuerna skedde digital. Gällande intervjuguiden är den utformad med öppna frågor som sedan specificerats i form av följdfrågor och beroende på vad informanterna svarat. Eftersom informanterna varit med om olika upplevelser varierar svaren av naturliga orsaker som olika arbetstitlar och arbetsuppgifter. I denna studie kan det ses som en fördel eftersom det bidrar med en mer mångfacetterad förståelse av problemområdet samtidigt som informanterna jobbat med samma grupp det vill säga personer som är splittrade från sin familj och vill återförenas i Sverige. Informanternas svar torde inte förändras nämnvärt beroende på vem som ställt frågorna eller i vilket sammanhang eftersom det är samma upplevelser som undersökts.

6. RESULTAT OCH ANALYS

Resultat och analyskapitlet kommer vara indelat i tre olika teman utifrån de tre frågeställningarna som uppsatsen har. Varje tema har underrubriker för att tydliggöra det resultat som hittats och för att underlätta läsningen. Uppsatsens första frågeställning fokuserar på försörjningskravet, den andra frågeställningen fokuserar på hur de konsekvenser familjesplittring resulterar i kan förstås utifrån civilsamhälleliga aktörers perspektiv medans den tredje och slutliga frågeställningen berör ifall civilsamhälleliga aktörers förståelse av familjesplittring kan bidra till att utveckla det offentliga sociala arbetet.

6.1 Hur beskriver civilsamhälleliga aktörer de konsekvenser och svårigheter försörjningskravet resulterar i och hur kan dessa förstås utifrån ett intersektionellt perspektiv?

I följande stycke har fyra centrala teman gällande försörjningskravet, dess konsekvenser och svårigheter identifierats. Dessa teman är: svårigheter med att nå upp till kravet, kravet med fokus på ålder och barnets bästa, tremånadersregeln och vilka alternativa flyktvägar som uppstår för familjen när man inte når upp till kravet. Varje tema analyseras med hjälp av ett intersektionellt perspektiv och med stöd i tidigare forskning.

6.1.1 Svårigheter med att nå upp till försörjningskravet

Samtliga informanter är överens om att försörjningskravet enligt dem är alldeles för högt ställt och att det är svårt att nå upp till. Flera av informanterna uppger att de tycker att kravet är orimligt och att många av de som nekas familjeåterförening på grund av att de inte nått upp till försörjningskravet ofta har både arbete och bostad men att det inte räcker till. Informant 4 är den enda som bedömer att det svårt att uttala sig gällande rimligheten eftersom den är baserad på Kronofogdens belopp för utmätning av lön och att försörjningskravet utifrån den beräkningen baserar sig på minimistandarden gällande en skälig levnadsnivå. Informanten menar att det därför kan vara svårt att invända mot den men att det oavsett blir ett stort problem som främst drabbar personer med fler barn. Vill man återförenas med en stor familj blir kostnaden snabbt väldigt hög och informanten menar att rent generellt så har nyanlända trots att de lyckats ordna ett arbete inte höginkomstjobb vilket gör det svårt, speciellt om man är ensamstående. Informanten riktar ytterligare kritik mot antalet rum som krävs för att få återförenas och hen menar att det snarare borde vara storleken på bostaden som är relevant än den specifika mängden rum. Informant 2 lyfter en liknande problematik och menar att det även hade varit svårt för personer som är födda i Sverige att nå upp till kravet då det är så pass högt ställt:

Informant 2: Det senaste jag hörde om både inkomstkrav, krav på egen bostad och storlek på den i relation till familjemedlemmar så tänker jag att de är ganska få som lever upp till det, nej vi tänker att de är orimliga. Det är svårt att nå upp till dessa krav för personer födda i Sverige och gemene man så hur har man kommit fram till detta undrar jag? Var är det rimliga liksom.

Enligt Migrationskommittén är syftet med försörjningskravet framför allt är att stärka integrationen och att försörjningskravet ska fungera som en "motivationsfaktor" för arbete. Enligt regeringen är avgörande faktorer för en god integration arbete, språkkunskaper och bostad för den egna familjen och ifall anknytningspersonen redan har integrerats i samhället utifrån tidigare nämnda

faktorer så främjas även de nyanlända familjemedlemmarnas integration (Regeringen 2020). Detta står i kontrast mot vad informanterna sett i sitt arbete då de uppger att väldigt många har ett ordnat arbete men att de faller på att lönen är för låg eller att antalet rum är för få. Enligt informanterna har alltså en stor majoritet som ansöker om återförening både jobb och bostad vilket utifrån regeringens uttalanden kan ses som att de lyckats med en god integration och därmed bör kunna underlätta integrationen för den egna familjen då de återförenas. Syftet med att försörjningskravet ska främja de nyanlända familjemedlemmarnas integration kan utifrån informanternas utsagor ses som förgäves då en stor del av de som ansöker om familjeåterförening inte kommer få chansen till att få göra det just till följd av det höga kravet. Informant 4 ställer sig kritisk till på vilket sätt Migrationskommittén kommit fram till att försörjningskravet är en motiverande faktor:

Informant 4: Jag vet inte egentligen vad man har för evidens att basera det på faktiskt. Det är ju samma om man tittar på utredningen gällande medborgarskap att det skulle vara språkrav till exempel man kan dra lite paralleller där det finns ju ingen evidens där heller som visar att höga krav till exempel gör att personer lär svenska snabbare. Men det man kan säga är väl att iallafall Migrationskommittén och iallafall politiska partier väljer att lyfta fram det som en morot men vi på Röda Korset kan inte se att det haft den effekten utan snarare då tvärtom.

Informanten menar att kravet blir kontraproduktivt då kravet snarare leder till en motsatt effekt. Detta går att knyta an till tidigare forskning av bland annat Löbel (2020) som visar att en god psykisk hälsa är avgörande för en lyckad integration snarare än ett försörjningskrav. I studien visar hon även på sambandet mellan familjeseparation och den negativa inverkan på en individs psykiska hälsa och att en flykting vars hela kärnfamilj är kvar i ursprungslandet är mer benägen att drabbas av psykisk ohälsa än en flykting som fått återförenas med sin familj i det nya värdlandet (Löbel 2020). En god psykisk hälsa till följd av att man fått återförenas kan utifrån detta ses som en större påverkande faktor gällande en lyckad integration än ett uppfyllt försörjningskrav med syfte att främja integrationen men på bekostnad av möjligheten till att få leva med sin familj. Informant 3 lyfter det faktum att personer ofta har ett arbete och att problemen försörjningskravet resulterar i inte kan stå i proportion till samhällsnyttan:

Informant 3: Jag kan tycka att det inte riktigt... Ja är rimligt. Men den så lagstiftaren måste väga in andra intressen såklart... Problemen som uppstår på grund av försörjningskravet står inte i proportion till samhällsnyttan det här gäller personer som ofta lyckas ganska bra med att integrera sig och skaffa jobb men når inte hela vägen liksom. Jag möter ju många som har kanske, nästan lyckats uppnå kraven och då blir de ju ja men... en känsla av att man liksom inte tar hänsyn till familjens svåra situation är ju ganska, man blir ju uppgiven och hoppas ju att ömmande skälen som finns ska liksom få betydelse men de gör dom inte och det är ganska svårt att förstå för dem.

Problemen som informanten hänvisar till är bland annat psykisk ohälsa, ångest och en konstant oro som personerna bär med sig. Att ömmande skäl inte tas hänsyn till när en person nästan når upp till kravet slår enligt informanten hårt för de drabbade. Informanten lyfter även fram lagstiftaren och hur denne behöver se till andra intressen istället gällande migrations- och integrationspolitiken. Då det ställs olika krav på olika grupper i samhället gällande möjligheten till att få leva med sin familj tar detta sig uttryck genom ett intersektionellt perspektiv i ett "vi

och dem”. Genom lagstiftningen bibehålls en maktstruktur där olika begränsande och exkluderande normer gör att vissa har rätt till att leva med sin familj medans andra inte har det (de los Reyes 2005). Detta resulterar i ett “vi och dem” då samtliga invånare inte behandlas på samma sätt utan lever på olika villkor. Försörjningskravet bidrar alltså ur ett intersektionellt perspektiv till att över- och underordning framstår som en naturlig del av samhället (Darj m.fl. 2018). Då integrationspolitiken grundar sig i tanken om etnisk uppdelning där två “främmande” etniska grupper ska förenas blir även integrationspolitiken paradoxal eftersom den grundar sig i diskurser om olikhet då “de” utrikes födda ska integreras med “oss” det vill säga svenskar (Kamali & de los Reyes 2005). Försörjningskravet kan alltså ses som ett verktyg som används för att sortera gällande vilka som får tillhöra “oss” i nationen och dess gemenskap då de som uppnår försörjningskravet blir belönade medans de som inte gör det uteslutes. Vidare kan man utifrån begreppet medborgerlig stratifiering förstå hur konstruerandet en migrations- och integrationspolitik i samverkan med en social samt ekonomisk ojämlikhet i sin tur skapar olika sociala identiteter och livschanser (Neergaard 2018). Vill man nå upp till kravet och återförenas är det främst en arbetsrelaterad inkomst som godkänns och som har en möjlighet till att bli tillräckligt hög för att kravet ska uppnås. Detta betyder att försörjningskravet riskerar att reproducera den rådande social- och ekonomiska ojämlikheten i samhället då personer som strävar till att nå upp till kravet fräntas möjligheten till studier eller vidareutbildning då fokuset istället behöver gå till att finna ett jobb och i förlängning arbeta (Regeringen 2020; Neergaard 2018).

Ur ett intersektionellt perspektiv blir försörjningskravet även problematiskt inom gruppen som ska nå upp till kravet då alla inte har samma möjligheter. Röda Korset har exempelvis uppmärksammat hur arbetsmarknaden utgör ett hinder för dem som ansöker om familjeåterförening och att det strikta försörjningskravet leder till en ökad risk för utnyttjande på arbetsmarknaden av personer som kämpar med att nå upp till kraven (Röda Korset 2020). Gällande försörjningskravet och utnyttjandet på arbetsmarknaden går det även här att genom det intersektionella perspektivet att synliggöra hur maktobalansen mellan arbetsgivare och arbetstagare upprätthålls (de los Reyes & Mulinari 2005). En förälder som gör allt för att få återförenas med sin familj igen blir underlägsen arbetsgivaren då denne kan utnyttja föräldern till att arbeta oskäligen timmar såväl som en för låg lön då risken finns att det är svårt att få ett nytt arbete med bättre villkor. Ett flertal studier har påvisat att personer med utländskt klingande namn i större utsträckning utsätts för diskriminering på arbetsmarknaden än personer med svensklingande namn (Carlsson & Rooth 2007; Sjögren & Zenou 2007). Diskriminering finns även med när informant 1 pratar om möjligheter till arbete:

Informant 1: Men sen kan det också finnas aspekter ur ett integrationsperspektiv att de klart att folk vill, alltså att folk behöver försörja sig men som regel handlar det inte om att personer inte vill utan det handlar om att de svårt att få jobb och de både diskriminering men också ja helt enkelt svårt att komma in på arbetsmarknaden och så där...

Att de som försöker nå upp till försörjningskravet kan utsättas för diskriminering på arbetsmarknaden går även att förstå ur det intersektionella perspektivet. Utifrån sina utländskt klingande namn blir personerna klassade som “den andre” och därmed utsatta för en strukturell diskriminering som gör att de blir förbigångna och får en opartisk bedömning i en anställningsprocess trots likvärdiga meriter som andra sökande (Sjögren & Zenou 2007). Detta leder till att det kan bli extra

svårt att nå upp till kravet vilket enligt det intersektionella perspektivet gör försörjningskravet problematiskt. Kvinnor som migrerat till Sverige står ofta även längre från arbetsmarknaden än män vilket genom det intersektionella perspektivet kan förstås som att kvinnor historiskt sett varit underlägsna männen och att dessa strukturer fortfarande lever kvar i samhället (de los Reyes & Mulinari 2005; Röda Korset 2018). Försörjningskravet kan även därför ses som ojämnt då alla inte har samma möjligheter till att nå upp till det och att möjligheten till huruvida du får återförenas med din familj eller inte baseras på hur attraktiv man är på den svenska arbetsmarknaden samtidigt som man drabbas av de strukturer som genomsyrar samhället. Olika diskrimineringsgrundande kategorier såsom etnicitet, klass, kön och ålder är därmed en försvårande faktor gällande möjligheterna till att nå upp till kravet (de los Reyes & Mulinari 2005).

Informant 5: Som jag ser det kan ett försörjningskrav kanske låta rimligt, jag menar vi förstår att det är viktigt med en ordnad försörjning av något slag men att inte väga in de svårigheter arbetsmarknaden faktiskt presenterar för alla oss och inte bara personer som flytt är orimligt. Säg att det tar 1 år att få ett jobb och sedan behöver man jobba i kanske flera år för att ha en chans att nå upp något av kraven och då kanske en familjemedlem av fem kan få komma? Nej du hör ju ...

6.1.2 Försörjningskravets inverkan på barnet

Flera av informanterna menar att det ska ses som en grundläggande rättighet att barn får växa upp med båda sina föräldrar. Informant 3 menar att den tillfälliga lagen inneburit att kärnfamiljer som tidigare har fått återförenas i högre utsträckning numera hålls splittrade eller åtskilda under flera år för att de inte kan uppfylla kraven på bostad och inkomst vilket gjort att den tillfälliga har medfört en ny stor grupp som har fått problem på grund av de tuffare bestämmelserna. Då barn till en förälder som flytt till Sverige utifrån migrationslagstiftningen räknas som kärnfamilj blir bland annat barn en ny grupp som drabbas av försörjningskravet. Informant 2 framhäver också hur barnen blir drabbade av försörjningskravet och hur deras rättigheter påverkas av det:

Informant 2: Jag tänker att det hade stärkt barns rättigheter på flera sätt ifall man fått återförenas och inte blivit drabbade av försörjningskravet, alltså både barns rätt att vara med sina föräldrar eller sin familj, men också barnets rätt till utveckling och hälsa jag tycker den är viktigt i den här aspekten (...) Det är inte förenligt med barnkonventionen jag tycker man kan hämta många svar där faktiskt.

Att barn på grund av försörjningskravet inte har rätt till att utvecklas på bästa sätt och ges en god hälsa ser informanten inte vara förenligt med barnkonventionen. De övriga informanterna är även eniga i att utgångspunkten för familjeåterförening bör vara att barn har rätt att leva med sina föräldrar och att försörjningskravet för tillfället väger för tungt i beslut gällande återförening. Svårigheterna med att nå upp till kravet kan därmed även kopplas till principen om barnets bästa. Barnkonventionens bestämmelser innebär att barn ska ha rätt att vara tillsammans med sin förälder/föräldrar såvida det inte strider mot barnets bästa. Artikel 10 rör som bekant barnets rätt till att återförenas med sin familj om familjen splittrats gäller således både barnet och dennes föräldrar även om den/de personer som inte befinner sig i Sverige. Även om bestämmelser i barnkonventionen i sig inte ger en person rätt till uppehållstillstånd i en konventionsstat bör barnets bästa alltså prioriteras (Dane, 2019). Enligt Lundberg (2009) får principen om barnets bästa och barnkonventionen sällan det genomslag

det borde få. Barnets bästa får ofta stå tillbaka för andra intressen såsom reglerad invandring vilket är förenligt med vad informanterna vittnar om. Lundberg menar att principen om barnets bästa snarare används i negativ bemärkelse och i syfte att påvisa att det inte står emot barnets bästa gällande olika avslag i migrations sammanhang (Lundberg 2009). Eftersom principen om barnets bästa inte får en så stor genomslagskraft i ärenden gällande barn i exempelvis ärenden om familjeåterförening blir barnets rätt till att få växa upp med sina föräldrar villkorat av föräldrarnas attraktionskraft på den svenska arbetsmarknaden vilket i förlängning blir diskriminerande mot de barn det drabbar eftersom alla inte har samma rätt till att leva med sina föräldrar (Barnombudsmannen 2008; Unicef 2020). Ett högt försörjningskrav är som tidigare nämnt svårt att nå upp till för personer med större familjer vilket leder till att vissa tvingas välja vem de har möjlighet att återförenas med:

Informant 1: Man kan se då idag att det är många som inte klarar av detta och att risken är stor att man bara klarar av att försörja hälften av sin familj och så där. Utgångspunkten ska ju vara att det som ska väga tyngst är ju att man ska ha rätt till sin familj och barn har rätt till båda sina föräldrar. Man ska ha rätt till att återförenas med sin familj utan krav och i förhållande till dem här förslagen sagt att det är för högt och vi ser att det är för många som faller mellan stolarna. Vi ser tydligt att fast man har då ett heltidsjobb och bostad så är kraven väldigt höga och att de drabbar då framförallt just de som har större familjer. Nu när man ska ta fram ny migrationspolitik måste man lägga det på en rimlig nivå man kan inte ha en lagstiftning som strider mot internationella konventioner så där under en lång tid som den tillfälliga lagen gjort. En långsiktig lagstiftning så behöver de vara lite mer, ja de svårt att säga generöst för vi tycker ju det inte är direkt generöst men utan de handlar mer om att man måste följa någon form av grundläggande mänskliga rättigheter ...

Risken att man bara kan ta med vissa barn i ansökan om återförening som informanten nämner är något som flera organisationer sett (Sociala Missionen 2020; Asylrättscentrum 2020; Unicef 2020). Utifrån informant 1 kan det även tolkas som att principen om barnets bästa har stått i konflikt med övriga intressen såsom minskad asylinvandring vilket även Lundberg (2009) gjort och visat att principen om barnets bästa ofta får ge vika för andra intressen (Lundberg 2009). Barn som föräldrar som ansöker om familjeåterförening blir följaktligen en utsatt grupp som drabbas hårt av migrationslagstiftningen:

Informant 5: Det försörjningskravet som ställs just nu ser vi är alldeles för högt och skapar ett onödigt lidande. Att barnets rätt till att få leva med sina föräldrar inte väger tyngre än att man ska ha ett visst antal kronor på sitt konto är otroligt beklagligt.

Informanternas uttalanden visar tydligt på hur barnen drabbas av försörjningskravet och hur de som grupp enligt det intersektionella perspektivet även blir underlägsna andra grupper barn i samhället. Barnen som väntar på att få återförenas blir klassade som "den andres" barn och påverkas därmed av hur deras föräldrar behandlas i samhället. Analysen har tydliggjort hur föräldrar har svårt att nå upp till försörjningskravet på grund av flertalet samspelande faktorer som grundar sig i maktstrukturer och exkluderande normer (Darj m.fl. 2018). Genom en exkluderande lagstiftning skapas den underordning som även drabbar barnen trots att de inte befinner sig i Sverige. Enligt ovanstående analys blir barnen således en extremt utsatt grupp i förhållande till nyttan som försörjningskravet ska resultera i.

6.1.3 Tremånadersregeln

En chans till att undantas försörjningskravet är ifall ansökan om familjeåterförening inkommit till Migrationsverket inom tre månader efter att man blivit beviljad uppehållstillstånd eller skyddsstatus (Migrationsverket 2020). Tremånadersregeln kan alltså ses som en likvärdig chans för alla att undkomma försörjningskravet och därmed få återförenas i Sverige. Enligt informanterna finns det dock stora problem med tremånadersregeln där bristen på information och långa handläggningstider har identifierats som den främsta bristen:

Informant 4: Ja den främsta svårigheten med den är ju faktiskt att personer inte vet om att den existerar. De ju egentligen, alltså jag vet att det finns ju personer vi är i kontakt med som undrar att hur kan det här vara ett problem (försörjningskravet) för det finns ju en tre månaders frist men den vet man inte om, den informationen får man liksom inte. Om man tänker på personer som kommer som till exempel kvotflyktingar där ofta tre månader hunnit gå från det att de får beslutet, de har ingen ... Personerna har absolut ingen aning om tremånadersfristen de får den helt enkelt inte och när man väl kommer till Sverige och kanske är inom fristen och då är i kontakt med migrationsverket, den kontakten handlar ju av förklarliga skäl inte om familjeåterförening man får ju inte träffa någon som ger den informationen utan det bygger på att den enskilda individen faktiskt går in på migrationsverkets hemsida men det här vet man ju inte om och är ju väldigt ovanligt att personer kan ta till sig det och själva och på egen hand få den här informationen.

Informant 4 lyfter fram att väldigt få vet om att tremånadersregeln ens existera vilket övriga informanter även vittnar om. Informationen gällande den är enligt informanterna så bristfällig att den egentligen inte uppfyller något syfte. Vad som kan ses som en lättnad från de i övrigt höga kraven är inte applicerbart i verkligheten. Informanterna menar även att det är svårt att lyckas få fram alla dokument i tid och att handläggningstiderna för att till exempel få ett svenskt personnummer som är ett krav i ansökan om familjeåterförening kan vara längre än tre månader.

Informant 5: Det finns ett stort behov av att öka informationen gällande tremånadersregeln. Detta är igen enligt mig en sak som låter väldigt bra på papper men som sedan fallerar i praktiken. Det administrativa tar tid och inte minst ifall det saknas någon form av dokument. Att skaffa fram viktiga dokument på t.ex. sju dagar ett flyktingläger är inte den lättaste uppgiften.

Informationsbristen pekar även på det formella stödet saknas vilket även gör att sociala stödet i form av informativt stöd försvinner. Bristen på det informativa stödet tar sig i uttryck genom att de som ansöker om familjeåterförening inte nås av informationen (Heaney & Israel 2008; Hogan et al. 2002). Den administrativa väntan är även något som präglar familjeåterförenings processer där väntan kan ses som en form av maktförhållande mellan stat och invånare. Det intersektionella perspektivet belyser återigen hur strukturer av maktöverordning konstruerar och upprätthåller ojämlikheten i samhället (Bélangier & Candiz 2020; de los Reyes & Mulinari 2005). På grund av migranternas flyktingbakgrund och nationalitet blir de särbehandlade då deras rätt till familjeliv hänger på möjligheter som tremånadersregeln som utifrån informanterna uttalanden visar sig vara svår att nyttja just på grund av bristen på information och långa handläggningstider. Tremånadersregeln tar med andra ord inte beaktande de strukturella och institutionella hinder som flyktingarna står inför. Detta kan återigen förstås i

relationen mellan makt och möjligheter där vissa grupper har en sämre ställning i samhället (de los Reyes & Mulinari 2005). I detta fall hade ett transnationellt perspektiv kunnat bidra med att se familjens faktiska situation eftersom det spelar en central roll gällande möjligheterna till att lyckas bli beviljad familjeåterförening inom tremånadersregeln. Kombinationen av dessa två perspektiv redogörs för vidare i den sammanfattande analysen.

6.1.4 Alternativ flyktväg

Utifrån informanternas utsagor är tremånadersregeln i princip oanvändbar och kan snarare användas som ett exempel att hänvisa till då exempelvis det höga kravet på inkomst ifrågasätts. Eftersom tremånadersregeln är svår att kunna använda sig av i praktiken och försörjningskravet som tidigare visats är svårt för många att nå upp till har det enligt informanterna börjat uppstå nya tankar hos de som är splittrade från sina familjer:

Informant 5: Ja sen den i princip tryggaste vägen begränsades så kraftigt för många är det ju naturligt att andra alternativ övervägs mer. Det är svårt att säga exakt men jag är väldigt säker på att de farliga flyktvägarna inte precis har minskat om man säger så. Har man varit splittrad från sin familj tror jag många fattar tuffa beslut och väljer farliga slutsatser.

Informanten menar att farligare flyktvägar övervägs mer då lagliga vägar för återförening begränsas. Även informant 2 säger att farliga flyktvägar för framförallt barn är med i människors resonemang gällande alternativ på ett annat sätt än innan. Det är fler barnfamiljer som flyr nu än innan då det förut varit mer förekommande att mannen tagit sig vidare först och att familjen kommit i ett senare skede med hjälp av återförening. Informant 1 menar att oron för att man inte ska kunna återförenas gör att flera väljer att ta med familjen direkt trots att vägen är farlig och lång.

Informant 1: Vi har flera gånger påtalat och jag vet att flera också har påtalat att det är fler och fler som flyr just då med sin familj. Tidigare har det kanske då varit mannen som tagit sig vidare men nu är det också mer kvinnor och barn som tar sig just för att man är orolig för att man sen inte ska kunna återförenas så det är väl nog något som jag vill påstå att man sett en trend.

Tidigare forskning visar att det även om det finns en stor variation av familjer på flykt är det vanligast förekommande att en familjemedlem, oftast mannen eller pappan först tar sig till ett annat land för att resten av familjen vid ett senare skede kan följa efter med hjälp av familjeåterförening. I de fall då båda föräldrarna lämnar hemlandet är det vanligast att en släkting tar hand om barnen under tiden (Suárez-Orozco et al. 2011). Utifrån informanterna kan man tolka det som att nya och farliga sätt att fly övervägs mer och oftare än vad det gjorts innan. Återigen kommer principen om barnets bästa i fokus då ett beslut på avslag gällande återförening på grund av försörjningskravet kan tvinga flera barn än innan till en farlig flykt. Beslut som fattas gällande barn bör göras utifrån barnperspektivet som tar hänsyn till barnets bästa. Eftersom begreppet inte enbart innefattar barns egna perspektiv utan även de villkor barn lever under bör ett beslut som kan resultera i att barn behöver göra en farlig flykt inte fattas (Halldén 2003). Att principen om barnets bästa inte tas så stor hänsyn till som den enligt barnkonventionen borde göra leder till att barn utsätts för en fara samt ett onödigt lidande då de tvingas vara ifrån sina föräldrar/ sin förälder under en längre tid. En kombination av strukturella hinder såsom diskriminering på arbetsmarknaden och

indelning av olika grupper i samhället kan därmed tolkas leda till att gruppen blir ytterligare utsatt eftersom dessa uteslutande mekanismer i mångt och mycket i princip tvingar barnfamiljer till en farlig flykt.

6.2 Hur beskriver civilsamhälleliga aktörer de konsekvenser familjesplittring resulterar i och hur kan dessa förstås utifrån ett transnationellt perspektiv på familj och integration?

Utifrån informanternas utsagor har tre centrala teman gällande konsekvenser av att vara splittrad från sin familj identifierats: försämrad psykisk hälsa, konsekvenser i vardagen och för integrationen samt inverkan på familjerelationerna under tiden man är splittrad samt efter återförening. Dessa tre teman kommer redogöras för var för sig och analyseras med hjälp av tidigare forskning och de valda teorierna.

6.2.1 Försämrad psykisk hälsa

Samtliga informanter har sett att familjesplittring haft en negativ inverkan på den psykiska hälsan bland de drabbade. Psykisk hälsa är ett tillstånd av psykisk tillfredsställelse som kan ses som grunden för människans välbefinnande, hälsa och funktionsförmåga (WHO 2020; Folkhälsomyndigheten 2019). När informanterna berättar om hur de upplevt den psykiska hälsan vara hos de som är splittrade från familjen är begrepp som oro, ångest och lidande återkommande och ett gemensamt drag i deras berättelser. Enligt informanterna lever de som är splittrade från familjen inte i ett tillstånd av psykisk tillfredsställelse utan snarare tvärtom. Eftersom den psykiska tillfredsställelsen är låg kan man utifrån informanternas utsago även dra slutsatser som att välbefinnandet, hälsan och funktionsförmågan blir negativt påverkade. Informant 1 nämner också att även om informanten kan se i sitt arbete att man mår sämre av att vara splittrad från sin familj så kan det bli komplext att dra en entydig slutsats gällande hur påverkad man blir eftersom människor hanterar förluster, svårigheter och trauman på olika sätt och att det som är traumatiserande för någon kan vara lättare att hantera för andra. Överlag menar informanterna att vissa hanterar det bättre än andra men att samtliga personer de varit i kontakt med upplevt övergripande svårigheter med att vara splittrade från familjen.

Informant 3: Det är ju då oro, stress, alltså vissa personer får ju väldigt stora besvär av den här långvariga stressen de lever under och behöver sjukvård. Men det är lite blandat, vissa är väldigt duktiga på att bita ihop eller vad man ska säga. Men alla är väldigt påverkade av den här oron men det är lite olika det man ser. Ibland ser man att folk faktiskt behöver sjukvård på grund av sina problem, alltså psykisk... psykiska besvär på grund av stressen som det medför. Men de flesta biter ihop och jobbar på men när man väl börjar ställa frågor och så, så märker man hur dom påverkas av det här. Så en långvarig stress och oro.

Informanten menar att vissa blir så påverkade att de till och med behöver sjukvård på grund av den psykiska ohälsa familjesplittring kan utmynna i. Stressen och ångesten blir alltså så pass påfrestande att vissa behöver söka vård. Att vara ofrivilligt splittrad från sin familj kan leda till att den psykiska hälsan försämras och att sedan rätten till familjeåterförening begränsades har bland annat suicidtankar ökat. Personer som arbetar inom vården har också vittnat om hur den psykiska hälsan försämras när en patient nekas familjeåterförening (Röda Korset 2018). Liknande resonemang förs av informant 5 som säger följande gällande den psykiska hälsan:

Informant 5: Min uppfattning är personer som är splittrade från sin familj rent generellt har en sämre psykisk hälsa. Det är vanligt med en ångestproblematik och att man har en mörk syn på framtiden som leder till en sämre psykisk hälsa. Stressen och pressen sätter stora spår hos en människa och lägger man till den oron som de flesta känner så får det nog stora konsekvenser för välmående och den mentala hälsan vad jag sett.

Informanten lyfter hur ångesten och synen på framtiden kan leda till en psykisk ohälsa och hur det i sin tur påverkar välmåendet negativt. Informant 4 för ett liknande resonemang och menar att det är en jättestor skillnad på den psykiska hälsan beroende på om man fått återförenas eller inte. Informanten jämför det med att man kan börja andas igen då man väl fått återförenas och att det blir som ett helt annat liv. Liknande uttalanden går att finna i Sociala Missionens (2020) rapport om familjesplittring där en av informanterna uppger att utan sin familj är han en halv människa. Informanternas utsagor går även i linje med forskning gällande hur avsaknaden av familjen allt som oftast är associerat med en negativ inverkan på den psykiska hälsan för migranter och att en flykting vars hela kärnfamilj är kvar i ursprungslandet är mer benägen att drabbas av psykisk ohälsa än en flykting som fått återförenas med sin familj i det nya värdlandet (Löbel 2020; Christou 2011). Familjen utgör enligt forskning om socialt stöd en naturlig källa av socialt stöd vilket har en förmåga att främja en god hälsa samt reducera stresspåverkan vid livskriser eller andra svåra situationer (Hogan et al. 2002; House 1987; Cohen & Wills 1985). Utifrån informanternas uttalanden om den negativa inverkan familjesplittring har på individen kan det tolkas som att avsaknaden av familjen som ett socialt stöd och bufferteffekt mot stress har en stor inverkan på den psykiska hälsan. Informant 2 menar även att det finns ett stort behov av att umgås med sin familj speciellt då man kanske har en traumatisk upplevelse i bagaget då det enligt informanten hjälper en att landa i det nya samhället och den nya vardagen. Familjen är enligt informanterna även en viktig komponent gällande återhämtning efter en psykisk påfrestning:

Informant 2: Ifall man varit med om jättesvåra händelser så kan man vara jätte påverkad av det oavsett om man är med sin familj eller splittrad. Man kanske snarare kan tänka hur mår det här barnet i grunden och hur stor blir belastningen för det här barnet att vara splittrat ifrån sin familj och man kan generellt se att har man en psykisk ohälsa i botten t.ex. en traumarelaterade problematik så blir ju det inte bättre av att man dessutom utsätts för påverkning av att vara skild från den man är trygg med. Det ser vi är en jätteviktig del i återhämtning för barn när de varit med om svåra händelser, det är att få tillgång till sina nära och trygga vuxna som man är van vid. Och ovissheten spår ju på belastningen och påfrestningen av att vara splittrade från varandra. Sen är det klart att olika barn påverkas ju olika mycket av det men rent generellt kan vi säga att det skapas ett lidande hos barn att tvingas vara ifrån de som man egentligen vill vara med och inte veta hur länge ska vi vara separerade från varandra.

Även om man rent generellt ser en sämre psykisk hälsa bland de som är splittrade behöver det enligt informant 2 inte alltid vara en avgörande faktor gällande orsaken till en sämre psykisk hälsa. Informanten menar att den psykiska hälsan kan påverkas oavsett om man levtt splittrad eller inte men att man kan se att familjen är viktig för återhämtning efter traumatiska händelser. Jag tolkar det som att familjen som källa för socialt stöd kan ses som en viktig del i migranternas välmående och återhämtning och att familjesplittring därför till följd av exempelvis försörjningskravet blir en extra påfrestning för migranter och deras familjer (se även: Hogan et al. 2002; House 1987; Cohen & Wills 1985).

Informanten betonar även hur barn påverkas av att vara splittrade från sina föräldrar efter en traumatisk upplevelse. Då föräldern flytt till Sverige blir det en påfrestning för barnet vilket ur ett transnationellt perspektiv på familj visar hur det inte enbart är migranterna själva som påverkas av migrationen utan även de anhöriga som blir kvar (Granath m.fl. 2013). Därav relevansen av att även lyfta fram principen om barnets bästa i frågor gällande familjesplittring och återförening. Trots att barnet i sig inte befinner sig i Sverige så påverkas barnet direkt av de beslut som fattas här. Ifall båda föräldrarna flytt i hopp om att återförenas i det nya värdlandet har även barnets sociala och emotionella stöd minskat vilket kan påverka barnets resiliens i svåra situationer (Hogan et al. 2002; House 1987; Cohen & Wills 1985).

6.2.2 Konsekvenser i vardagen och för integrationen

Föregående stycke visade hur den psykiska hälsan och välmåendet generellt försämrats bland personer som är splittrade från sin familj. Därav blir det centralt att analysera vilken inverkan den försämrade psykiska hälsan kan få för vardagen och integrationen. En intressant aspekt gällande detta som kommer fördjupas i slutdiskussionen är huruvida syftet med försörjningskravet det vill säga att verka främjande för integrationen tar sig i uttryck i praktiken utifrån civilsamhälleliga aktörers perspektiv. Enligt informanterna är en ytterligare central del gällande familjesplittring och personers välmående den oro personerna känner gällande hur familjemedlemmarna har det i hemlandet. De som flytt till Sverige befinner själva sig i ett nytt tryggt land medans de samtidigt oroar sig för familjemedlemmarna som är kvar gällande huruvida de mår bra eller till och med ifall de fortfarande lever. Stressen och oron påverkar enligt informanterna i sin tur även andra delar av livet.

Informant 4: Det påverkar egentligen ju in i varje minsta detalj av en människas liv att vara ifrån sin familj men det som man kan säga främst och som vi då sett i arbetet på våra center för personer, migranter med traumatiska upplevelser då bakom sig och som även då lider av olika typer av problematik på grund av det här är ju just att man har helt enkelt svårt att skapa sig ett nytt liv, att integrera sig, lära sig språket, ordna ett arbete och liknande för att all fokus är ju bara på familjen, hur dom har det och det är ju inte heller det att de är trygga där dom är utan i dom allra flesta fall utan det är ju ofta en väldigt stor en osäkerhet kring det och en rädsla för vad som ska hända så de påverkar främst det alltså det gör det helt enkelt inte möjligt att skapa sitt liv här för man är helt enkelt någon annanstans hela tiden.

Vidare menar informanterna att de som är splittrade i flera aspekter lever två olika liv, ett här i Sverige och ett i hemlandet. Oron för familjen som är kvar gör det enligt informanterna svårt att skapa sig ett nytt liv här. Utifrån det transnationella perspektivet går det att utläsa hur många migranter lever sina liv i och identifierar sig själva med två alternativt flera länder och deras samhällen samtidigt. Man kan då tolka informantens uttalande som att oron för familjen och att konsekvensen av att leva "här och där" påverkar förmågan att lära sig ett nytt språk, skaffa sig ett jobb och försöka integrera sig genom att skapa sig ett nytt liv i Sverige negativt. Genom olika transnationella praktiker bildas transnationella sociala rum där familjemedlemmarna håller kontakt med varandra vilket leder till att man kan ha svårt att försöka integrera sig i ett nytt samhälle då man tankemässigt ofta befinner sig på en annan plats (Faist m.fl. 2014; Granath m.fl. 2013).

Informant 2: Jag tänker såklart att de påverkar hur lätt man har att t.ex. lära sig ett nytt språk, det vet vi eftersom man är jättestressad och man har mycket oro då

har man svårare att koncentrera sig vilket automatiskt såklart gör att det blir svårare att hänga med i skolan då man lär sig språket och samma sak om man ska ut på någon praktik eller vad det är man gör och med att ta till sig nya instruktioner och så vidare. Generellt så vet vi att oro och stress påverkar vår förmåga att lära sig. Så jag tänker att det absolut får konsekvenser för, ja men hur förutsättningarna till att etablera sig här och ta till sig av allting här påverkar väldigt mycket. Sen klarar ju som sagt flera av det ändå men då får man nog kämpa extra hårt eftersom man parallellt har det här som pågår.

Rädslan för att familjen ska fara illa i ursprungslandet och familjeseparationen är en stor källa till stress och ångest vilket i sin tur försvårar vardagen för de drabbade (se även: Nickerson et al. 2010; Schweitzer et al. 2006). Enligt informanterna bidrar även oron till att flera upplever en minskad känsla av tillhörighet och trygghet. Gällande försörjningskravet och huruvida det enligt civilsamhälleliga aktörer kan tolkas vara gynnsamt för integrationen att vara splittrad en lång tid för att sedan lyckas nå upp till kravet säger informant 1 följande:

Informant 1: Utgångspunkten är ju att familjer hålls samman vilket är det mest grundläggande och jätteviktigt för både ja men välmående och överhuvudtaget överlevnad och utveckling men sen är det ju också ur ett integrationsperspektiv att har man inte sin familj så oroar man sig i främsta hand för dem, lever dem och vad ska hända med dem och så vidare och då blir det såklart svårare att lära sig språk, att hitta jobb och komma in i det nya samhället så det blir ett hinder. Man vill ju ändå hålla kvar restriktiva regler för man vill skicka signalera framförallt, det handlar ju väldigt mycket om signalpolitik det är ju inte så mycket gällande vad som egentligen fungerar och inte fungerar. Det är liksom negativt för integrationen vilket många också, vad ska man säga "motståndare" som då anser att man ska ha en väldigt restriktivt rätt till familjeåterförening vet ju också att de har en negativ inverkan på integrationen att vara splittrad och hur man trivs överlag det är ju liksom en grundläggande rättighet att få umgås med sin familj.

Överlag tolkar jag det utifrån informanternas uttalanden om försörjningskravet kopplat till en bättre integration som att de inte ser att det bidrar till en ökad integration utan snarare tvärtom. Enligt informanterna är fördelarna med att vara splittrade från sin familj sällsynta och de negativa konsekvenserna de ser verkar överskrida de goda ett försörjningskrav strävar till att få. Bortsett från att försörjningskravet i tidigare analys kan tolkas gå emot principen om barnets bästa kan det utifrån en analys gällande inverkan på integrationen och vardagen inte heller ses som gynnsamt. Informant 1 lyfter att det i främsta hand handlar om signalpolitik och mindre om vad som egentligen fungerar eller inte i praktiken vilket kan förstås genom de negativa konsekvenserna som de civilsamhälleliga aktörerna sett under en längre tid gällande just försörjningskravet.

Ett transnationellt perspektiv på integration belyser hur migranter har flera olika förankringspunkter och hur det innebär livslånga processer över nationsgränserna mellan människor, sociala grupper samt nätverk (Faist m.fl. 2014). Likt tidigare nämnt kan försörjningskravet ha en inverkan på individens förmåga och möjlighet till att utbilda sig eller lära sig det nya språket. Liknanden paralleller kan dras gällande huruvida man väljer/ har möjlighet till att skicka pengar till familjen i ursprungslandet eller inte. Då migranter skickar pengar till familjemedlemmarna kan personen i värdlandet tvingas prioritera bort att "investera" i sin integration i Sverige på integrationen kräver resurser. Detta kan förklaras som att man väljer att skicka hem pengar istället för att exempelvis arbeta lite mindre för att istället ha tid till att lära sig det nya språket vilket då indirekt gör att man hämmar sin

egen integration (Peller 2014). Det ställs i kontrast till Carlin & Hoelscher (2013) som menar att det finns ett samband mellan hur en bättre integration leder till fler remitteringar eftersom en stabil inkomst ökar förmågan att skicka hem pengar. Denna slutsats kan dras ifall integrationen och dess framgång mäts baserat på ställningen på arbetsmarknaden eller inkomst vilket försörjningskravet kan tolkas vara ett mätinstrument gällande just detta. Det finns alltså utifrån en transnationell syn på integration å ena sidan en fördel med att arbeta och skicka hem pengar och å andra sidan kan det ses som en nackdel för den egna integrationen (Peller 2014).

Forskning gällande integration ur ett transnationellt perspektiv har som i ovanstående analys främst fokuserat på migranter som väljer att ta sig till ett annat land för bättre möjligheter till arbete och därmed öka försörjningsförmågan. Då denna uppsats främst redogör för personer som flytt och som riskerat livet i hemlandet går det inte att göra en entydig koppling mellan remitteringar och integration i detta fall (se även: Peller 2014 & Faist m.fl. 2014). Informanternas utsagor har snarare visat en bild av att möjligheten till sin egen såväl som familjens försörjning främst påverkas av den ständiga oron som de bär med sig gällande huruvida man får träffas igen eller om familjen lever vilket har en inverkan på förmågan till att arbeta. Integrationen kan därmed hämmas av att tankarna främst är på ett annat ställe i ett annat land än fokuserade på det livet man lever i det nya landet. Civilsamhälleliga aktörernas berättelser breddar därmed synen på ofrivilligt transnationella familjers inverkan på integration eftersom den skiljer sig från migranternas upplevelser och behöver därmed mätas och ses ur andra perspektiv. Att tjäna så pass mycket pengar att man kan hjälpa till med familjens försörjning kan följaktligen inte ses som en lyckad integration så länge som man ständigt oroar sig för sin familj och har svårt att fokusera på livet i det nya värdlandet. Med detta menar jag inte att arbete hämmar integrationen utan snarare att förståelsen av arbete och integration kopplat till transnationalism är mer mångfacetterat än så.

6.2.3 Inverkan på familjerelationer

Då familjen lever på separata platser men ändå håller samman benämns det som transnationella familjer vilket innebär att de inte enbart är migranterna själva som påverkas av migrationen utan även de anhöriga som blir kvar (Fast m.fl. 2014; Granath m.fl. 2013). I sitt arbete har informanterna sett hur familjerelationer skadas av att ofrivilligt vara ifrån varandra i väntan på familjeåterförening. Flera informanter lyfter att personerna som är i Sverige ofta har dåligt samvete gentemot familjen som är kvar och att vissa upplever en känsla av skam och misslyckande för att de exempelvis inte nått upp till försörjningskravet.

Informant 3: Gentemot familjerna där hemma så är det ju väldiga problem liksom att de ska förstå, alltså det här är ju ett väldigt hårt och gediget regelverk det görs få undantag och det är ju svårt att kommunicera och förklara för personer som sitter i, ja men har varit flera år i "Addis" och väntat liksom på att mamma ska uppfylla kraven. Du har ju liksom någonstans att bo du har ett arbete, du har liksom det som krävs. Vi kan ju se i flera fall där, där relationen skadas ju. Både mellan make maka men också mellan föräldrar och barn, det blir misstro och ja anknytningen skadas ju definitivt av den långa separationen. Men liksom, att man blir misstänksam mot personen som är i Sverige, finns det några andra skäl till att jag inte får komma liksom? Särskilt när man ser andra personer som får återförenas med sina anhöriga mycket snabbare vilket gör att man börjar jämföra sin egen situation med andra. Den personen kom långt senare till Etiopien än vad jag gjorde men den fick ändå åka tidigare till sin mamma eller pappa, varför är det så liksom det blir så orättvist.

Enligt informanten kan misstro uppstå då familjemedlemmarna har svårt att förmedla de komplexa lagarna gällande varför man inte får återförenas och de som väntar på återförening kan tro att det finns en annan orsak till att de inte får komma. Anknytningen kan även skadas av den långa separationen. Att upprätthålla kontakten under tiden man är splittrad kan vara en utmaning då det enligt informanterna kan finnas en känsla av skam och skuld för att man inte lyckas nå upp till kraven vilket gör att det kan vara lättare att inte bibehålla en så tät kontakt. Liknande resultat går att finna i Martins (2018) studie där en del respondenter uppgav att kommunikationen med familjemedlemmarna blev så smärtsam att de för den egna självbevaringsdriften behövde minimera kontakten med familjen (Martin 2018). Även informant 5 menar att det kan vara svårt att förklara varför man inte kan återförenas och att den misstro som skapas skadar relationerna inom familjen.

Informant 5: Att försöka vara en bra förälder samtidigt som skulden greppar tag om en ser jag har varit svårt. Man bär ett stort ansvar för familjens säkerhet vilket såklart är otroligt påfrestande för relationerna inom familjen. Att genom telefonsamtal försöka förklara varför barnen inte kan komma ser vi är svårt då det är komplexa lagar och regler som på något sätt ska försöka förmedlas. Då blir det lätt att de som är kvar tror att det finns en annan orsak till varför de inte får komma till Sverige.

Informanterna kan se hur familjerna genom olika transnationella praktiker skapar de sociala rummen genom social interaktion som telefonsamtal där de försöker förklara varför situationen ser ut som den gör (Faist m.fl. 2014). Återigen befinner de sig å ena sidan här i Sverige men å andra sidan är tankarna och känslorna på ett annat ställe över nationsgränserna. Forskning har visat att transnationella relationer inom familjen utsätts för en hård press, framför allt relationen mellan föräldrar och barn kan präglas av en frustration, ilska och misstro vilket är likt vad informanterna har sett (Martin 2018; Montesino & Righard 2015). Informant 3 och 5 belyser även problematiken kring hur familjemedlemmarna väntar på att få återförenas. Familjemedlemmarna befinner sig i vad som utifrån Vidal och Musset (2016) kan tolkas som "väntande territorier" där de väntar på att bli mobila. Väntan blir då transnationell och binder samman de som är i det nya landet med dem som är kvar i ursprungslandet eller i ett flyktingläger. Familjemedlemmarna blir då sammanlänkande genom det transnationella rummet (Bélanger & Candiz 2020). Väntan på att få återförenas har således en inverkan både på den som är i Sverige och de som är kvar. Utifrån informanterna kan denna väntan präglas av en osäkerhet och oro gällande huruvida man överhuvudtaget får komma till Sverige eller inte. Genom de transnationella relationerna påverkas familjemedlemmarna direkt av de beslut som fattas i Sverige även om de inte befinner sig där ren fysiskt.

Informant 2: Det är också sådär att om man känner att avskedet var förutsägbart kan också vara skyddande och att man fick tid att säga hejdå. Det blir regel en ganska dramatiska avsked och många gånger så har ju separationen varit hastig och det har i sig inneburit en väldigt svår händelse. En annan jätteviktig aspekt är att man vet hur länge man ska vara ifrån varandra för då, även om barn kan uppleva tid mycket mer abstrakt än oss vuxna så gör det ändå nåt att ifall en vuxen kan förmedla att jag vet när du ska få träffa din mamma och dina syskon igen och att kunna stötta barnet i det. Men det där är liksom helt upp till att ifall man faktiskt vet och vi vet ju att det faktiskt kan handla om många år som familjer inte får träffas så det är en viktig aspekt, det blir ju en skyddsfaktor samtidigt som det kan bli en riskfaktor om man då inte vet när man kan få träffas

igen. Och i många av de här fallen är det ju då faktiskt en riskfaktor för att man vet ju inte eftersom det är så utdragna asylprocesser så man vet liksom inte.

Som fenomen är begreppet väntan universellt och upplevelsen av det varierar beroende på sammanhang, historia och tradition och inom migration och rörlighet är väntan en av nyckeldimensionerna och något som präglar många delar av migrationsprocessen (Bélangier & Candiz 2020; Bissell 2007; Bendixen & Eriksen 2018). Likt vad informant 2 nämner kan väntan ske på olika nivåer inom en migrationsprocess och vilken nivå det sker på har enligt informanten en stor inverkan på välmåendet såväl som på familjerelationerna. Ifall väntan är planerad kan avskedet leda till att väntan blir en form av skyddande faktor. Är väntan istället slumpmässig, villkorad och hastig kan det istället bli en riskfaktor eftersom man inte vet när och om man får träffas igen. Även om tid är en subjektiv upplevelse ramar den på flera sätt in grunden i det sociala livet samt det byråkratiska systemet som bland annat familjeåterförening står inför (Griffiths 2014; Hage 2009; Gasparini 1995). Eftersom asyl - och familjeåterförenings processer i flera fall är långdragna kan den långa väntan bli en riskfaktor då den som tidigare nämnts kan präglas av oro, ångest och misstro. Den grupp informanterna träffar i sitt arbete som har tagit sig till Sverige har gjort det i syfte att få återförenas på en trygg plats och när den tillfälliga lagen begränsat den möjligheten skadas familjerelationerna på flera olika sätt. Även Röda Korsets rapport (2018) visar på att majoriteten av de som tagit sig till Sverige har som mål att kunna ta hit sin familj vilket gör att de känner en stor hopplöshet och känsla av misslyckande när de inte lyckas. Att känna att man svikit sin familj är också vanligt förekommande. Informant 2 har i sitt arbete sett hur föräldrar förmedlar sitt föräldraskap över nationsgränserna trots att det kan vara en utmaning:

Informant 2: Min upplevelse är också att många, föräldrar då att de vuxna som kommit till Sverige kan känna liksom ett extra stort ansvar i att ... eller alltså eftersom de ändå ser sig själva som att de är den delen av familjen som är på den trygga platsen att man har ett större ansvar inte bara att ta hand om sig själv och barnen här utan att också den andra delen av familjen vilket ju många gånger är en väldigt svår uppgift att ge sig själv för man kanske inte har kontakt med varandra som man vill, man kanske inte vet riktigt hur det är där borta så den där ansvarskänslan tänker jag ändå är återkommande. Sen är det en extra påfrestning för föräldrar som är här och det är ju att försöka förmedla lugn och trygghet till barnet även fast det är ovisst och så, det är ju en uppgift som blir väldigt tydligt för föräldrarna och även såklart för den föräldern som är i det andra landet med barnen där om jag tänker på de jag träffat här.

Enligt Montesino & Righard (2015) ska inte den fostran och omsorg som föräldrar förmedlar över nationsgränserna underskattas. Denna typ av transnationellt föräldraskap kan kopplas till termen "skype motherhood" som används för att definiera en form av transnationellt föräldraskap som utvecklats med hjälp av dagens teknologi (Brunnberg et al. 2011).

6.3 Hur kan civilsamhälleliga aktörers förståelse av familjesplittring bidra till att identifiera behovet av stöd bland gruppen splittrade och utveckla det sociala arbetet?

De två ovanstående frågeställningarna har visat på hur de valda teorierna bidrar till att se komplexiteten med försörjningskravet samt vilken inverkan familjesplittring får för individen i Sverige såväl som i ursprungslandet. Med hjälp av ett teoretiskt perspektiv på familjesplittring och stöd i de ovannämnda

frågeställningarna konkretiseras och analyseras vilken typ av stöd informanterna ser ett behov i följande stycke.

6.3.1 Stöd under separationen

Då personer som är splittrade från sin familj som tidigare redovisat till stor del lider av psykisk ohälsa, oro, ångest, stress och att relationerna inom familjen blir lidande uppkommer tankar om vilket stöd som finns att tillgå för denna grupp under samt efter separationen. Under intervjuerna med informanterna kom behovet av stöd för gruppen som är splittrad följaktligen att bli en intressant enhet för vidare analys utifrån de valda teorierna. Det transnationella perspektivet har visat hur oron inte är begränsad inom nationsgränserna utan även påverkar individen i Sverige i stor utsträckning. Gemensamt för informanternas resonemang gällande detta var att det finns ett stort behov av stöd för gruppen både under och efter separationen.

Informant 2: Jag tror att detta kan se så olika ut, ibland så kan man få hjälp ifall man har en pågående behandling någonstans man kanske har en traumarelaterade problematik och sen så kan man få lite hjälp. Men jag skulle säga att vad jag känner till så finns det liksom inget etablerat stöd men det skulle behövas och framförallt när det gäller familjer som varit splittrade i många många år.

Som tidigare nämnt utgör familjen en naturlig källa för socialt stöd och avsaknaden av den kan göra att andra typer av stöd hade behövt uppkomma istället. En formell källa av socialt stöd hade därmed varit centralt för gruppens välmående (Heaney & Israel, 2008). Rapporter visa att exempelvis Röda Korset och Sociala Missionen erbjuder stöd för flyktingar som separerats från sina familjer genom rådgivning om familjeåterförening och juridiska ombud vid behov (Röda Korset 2021; Sociala Missionen 2020). Familjerna kan då få hjälp med praktikaliteter gällande återföreningsprocessen och hur man skall gå tillväga för att ansöka om det. Gemensamt för samtliga organisationers arbete är avsaknaden av det emotionella stödet som hade behövts under den tid man lever separerad från sin familj och i en osäkerhet om när och om man får träffas igen. Detta går i linje med studien vid FoU i Väst/GR om mottagandet av ensamkommande barn i Göteborgsregionen som visade att arbetet för att återupprätta och upprätthålla relationerna mellan barnet och dess föräldrar och övriga familjemedlemmar i ursprungslandet inte var något som prioriterades inom socialtjänstens eller övriga aktörers arbete. Studien åskådliggör hur socialtjänsten och övriga aktörer kan hjälpa till med det praktiska för ett ensamkommande barn men att stödet för det emotionella arbetet och familjerelationerna saknas (Melander 2015). Informant 2 lyfter trots allt fram socialtjänsten som en möjlig aktör att kunna hjälpa i ett läge då familjen är splittrad, dels för den förälder som är ensam ifall den behöver avlastning på något vis men också ifall det behövs ett emotionellt stöd under tiden. Informanten menar att eftersom det inte alltid är så att barnen och familjen kommer ha ett vårdbehov i form av exempelvis traumabehandling så skulle man ändå behöva identifiera var dessa familjer kunde få stöd under tiden. Avsaknaden av ett etablerat stöd ifall man inte går i en traumabehandling är även något informant 3 lyfter:

Informant 3: Alla dessa är ju i etableringsfas så det finns väl en del arbetsmarknadspolitiska åtgärder redo liksom. Sen så finns ju sjukvården det har ju rätt till samma sjukvård som alla andra men det kan ju vara svårt att få, men det finns ju inget extra för att de befinner sig i den här situationen, det finns ju inga riktade insatser liksom. Vad jag vet finns inget etablerat stöd för den här

gruppen. Många har ju kontakt kanske via Röda Korset, alltså många har ju den typen av posttraumatiskt stressyndrom så man har rätt till den typen av insatser vilket kan ha betydelse.

Likt informant 2 berättar informant 3 hur det saknas en stödfunktion för gruppen som inte har en pågående traumabehandling och att det inte heller finns ett utarbetat sätt att fånga upp denna grupp ifall behovet av stöd finns.

6.3.2 Stöd efter återförening

Att leva splittrad från sin familj innebär en stor påfrestning för såväl personen i Sverige som för familjemedlemmarna i ursprungslandet. Att återhämta sig från en så pass svår och traumatisk upplevelse kan ta lång tid och vara krävande för individen. Informant 5 uppmärksammar att det finns en brist på stöd även efter separationen:

Informant 5: Gällande återförening finns det vad jag vet inte någon speciell "gren" hos oss som jobbar med detta eller inom socialtjänsten. Och stödet man får under tiden ser jag inte heller riktigt finns, vi hjälper såklart med rådgivning och liknande vilket jag vet andra organisationer även gör men för just den emotionella biten ser jag inget organiserat stöd för nej. De som har en traumarelaterad problematik får såklart behandling för det men just gällande specifikt den problematik som uppstår av att vara separerad kan jag inte svara på.

Informanten lyfter hur det sociala stödet i form av informativt stöd finns att tillgå men att det emotionella och värderande stödet saknas (Heaney & Israel 2008). Eftersom flera familjer som drabbats av den tillfälliga lagen varit splittrade i flera år kan det även finnas behov av stöd vid en eventuell återförening. Tidigare forskning visar att det finns ett flertal utmaningar kopplat till familjeåterförening som exempelvis känslan av att vara främlingar för varandra, minskad tillit och långtgående psykisk ohälsa (se även: Martin 2018; Solheim & Ballard 2016; Suárez- Orozco et al. 2011; Rousseau et al. 2004). Att återförenas kan därför inte ses som en entydig lösning på den påfrestning som separationen har medfört.

Informant 2: Många familjer kan ju ha en tanke om att om vi bara får ses igen så kommer allting bli bra och fortsätter hoppas på det för vi är ju tillsammans igen och det är det viktigaste av allt men det kan ju i och med det också uppstå nya påfrestningar som man kanske inte är beredd på innan. Att barnet har vuxit jättemycket och inte är den där lilla som föräldern kanske var van vid när man sågs senast och sådär allt vad det kan innebära det är ju också så att om det gått flera flera år så kan ju anknytningen vill den vuxna vara lika stark men för barnet så kanske den behöver tid för att jobbas upp lite igen så jag har varit med om många gånger där vuxna tänkt och önskat såklart att det ska bli precis som det var innan men har man varit splittrad i många år behöver man som vuxen ha tålamod och ge det tid men i det där så kan det ju bli mycket extra påfrestningar såklart vilket det skulle bli för vem som och har man dessutom varit med om de här och varit ifrån varandra så är det kämpigt såklart.

Informanten belyser hur exempelvis anknytning är en aspekt som ofta behöver jobbas upp igen och att föräldern ofta har en uppfattning om att allt kommer bli bra så fort man ses igen. Utfallet är enligt bland annat Martin (2018); Rousseau et al. (2004); Suárez- Orozco et al. (2011) och Solheim & Ballard (2016) något annat vilket gör att behovet av riktade insatser existerar men inte finns att få. Att återförenas efter en så lång tid ifrån varandra är följaktligen inte helt problemfritt.

Informant 5 lyfter även fram hur det enligt hen kan bli svårt att navigera alla känslor utan stöd:

Informant 5: Så som jag ser det så finns det stora riskfaktorer som kommer följa med individen även efter en eventuell återförening. En psykisk ohälsa kan sitta i länge och flera har ju redan en tidigare traumaproblematik som spås på ytterligare av den långa väntan med oro och stress. Gällande återförening så har det gått flera år har främst barnen kanske ändrat utseende och personlighet jättemycket vilket gör att det blir en form av "krock" när föräldern hela tiden tänkt på det lilla barnet och sen är det en tonåring som du får träffa. Jag tror det kan bli svårt att navigera alla känslor utan stöd och vägledning.

Sammanfattningsvis bidrar ett intersektionellt perspektiv, tillsammans med en transnationell förståelse på familjesplittring till att belysa behov som inte identifieras i välfärdsstatens organisationer. Detta är något som uppmärksammas av andra aktörer redan innan då en behovskartläggning som utförts med stöd av Jämställdhetsmyndigheten uppmärksammat att stödet för familjer efter återföreningen är bristfälligt och att det finns ett behov för stödinsatser när en familj återförenas (Migrationsverket 2020; SOS Barnbyar 2020; Åkerlund 2020). Behovet av stöd osynliggörs ifall man enbart ser på individen utan dess kontext samt integration lösryckt från transnationella familjeband. Utan dessa perspektiv ser man en individ som behöver få ett jobb vilket inte behöver vara så svårt eftersom normen i samhället är att vuxna arbetar samt att integrationen inte påverkas av att familjen är på en annan plats, för det som inte händer på plats i Sverige har väl ingen inverkan? Här menar jag att det intersektionella perspektivet hjälper oss att se hur individen inte är opåverkad av samhällets strukturer utan att möjligheterna till arbete begränsas på grund av tidigare nämnda faktorer. Det transnationella perspektivet visar hur oron inte är begränsad inom nationsgränser utan hur den påverkar en individ var den än befinner sig. Vidare har oron som beskrivs i denna uppsats en stor inverkan på integrationen i en negativ bemärkelse. Dessa perspektiv synliggör vilka svårigheter en förälder som vill återförenas står inför och hur en riktad stödinsats hade varit en central del i ett skäligt liv för de som befinner sig i Sverige. Det transnationella perspektivet visar även hur ett transnationellt socialt arbete möjligen hade kunnat underlätta för familjen som befinner sig kvar i ursprungslandet. Analysen pekar på hur dessa två perspektiv synliggör vilka mångfaldiga utmaningar familjesplittring medför för den drabbade och det sociala arbetet hade varit en viktig aktör i att underlätta för dessa individer.

6.4 Sammanfattande teoretisk analys

I detta stycke knyts frågeställningarna samman och de teoretiska perspektiven sammanvävs för att visa på vilka gemensamma beröringspunkter som finns och hur de kan förstås utifrån varandra. Det intersektionella perspektivet har visat hur strukturer i samhället har en inverkan på möjligheterna till att nå upp till ett försörjningskrav eller inte. Analysen har visat att möjligheten till det inte enbart är kopplad till individens egen förmåga och vilja utan att ett flertal andra faktorer spelar roll som exempelvis tankar om "den andre" och "vi och dem". Vidare påverkas även individens möjlighet till vidareutbildning av försörjningskravet då fokus snarare läggs på att arbeta för att nå upp till kravet än att utbilda sig inom ett område som i förlängning bidrar till en bättre integration. Enligt analysen riskerar försörjningskravet därmed att reproducera den rådande sociala och ekonomiska ojämlikheten i samhället då personer som strävar till att nå upp till kravet fräntas möjligheten till studier eller vidareutbildning då fokuset istället behöver gå till att

finna ett jobb och i förlängning arbeta (Regeringen 2020; Neergaard 2018). Detta resonemang för oss in på det transnationella perspektivet och vad det kan bidra med. Det transnationella perspektivet visar i uppsatsen hur oron för hur familjen har det samtidigt som man strävar efter att uppnå försörjningskravet i flera fall leder till en stor ångest och psykisk ohälsa. Att arbeta som onekligen ses som en viktig del av integrationen utifrån försörjningskravet överskuggas enligt informanterna av den psykiska ohälsa de drabbade upplever av att vara splittrade och hur det i sin tur hämmar integrationen. Att kämpa med att nå upp till kravet samtidigt som man möter de strukturella hindren och genom sina transnationella band oroar sig för familjen och dess välmående öppnar upp för en ny förståelse gällande försörjningskravet och dess konsekvenser. Uppsatsen har visat hur oron för familjen genomsyrar individernas liv och hur stressen av att nå upp till kravet är påtaglig. Den goda integrationen regeringen menar försörjningskravet ska resultera i överskuggas i många fall av den konstanta ångest som individerna lever med. Jag menar att det transnationella perspektivet på familj i kombination med en intersektionell analys på försörjningskravet har visat brister i försörjningskravets utformning såväl som genomförande. De individer som drabbas av kravet blir i denna bemärkelse dubbelt utsatta då deras rätt till familjeliv är villkorat av deras förmåga till försörjning samtidigt som de genom sina transnationella band även bär ansvaret för familjens potentiella överlevnad. Dessa perspektiv belyser därmed tillsammans en problematik som annars är svår att se.

Genom det transnationella perspektivet uppmärksammas barnkonventionen eftersom den synliggör de rättigheter barnen som stannat kvar i ursprungslandet och eventuellt inte har möjlighet till familjeåterförening bör ha. Informant 4 i denna uppsats lyfter dock att det inom juridiken finns olika skolor angående detta och att det finns en del jurister som menar att barnkonventionen egentligen inte är applicerbar för personer som befinner sig utanför territoriet. Informant 4 tycker själv att man ska argumentera utifrån att det ändå är barn som påverkas av beslutet och att det därmed är centralt att även ha ett konsekvensstänk gällande barnet i sina beslut och göra en bedömning kring barnets bästa även om barnet i fråga inte befinner sig inom territoriet.² Samtliga informanter i denna studie ser det som en grundläggande rättighet att barn ska växa upp med båda sina föräldrar. Förutom det intersektionella perspektivet som visar på hur barnen som väntar på att få återförenas blir klassade som "den andres" barn och därmed påverkas av hur deras föräldrar behandlas i samhället. Genom en exkluderande lagstiftning skapas den underordning som även drabbar barnen trots att de inte befinner sig i Sverige. Det transnationella perspektivet bidrar här med att synliggöra barnen som inte befinner sig i Sverige men ändå påverkas av bestämmelserna genom sina transnationella band. Även här bidrar samtliga perspektiv med att synliggöra strukturella orättvisor som slår hårt mot personer även utanför nationsgränserna. Att se föräldrar och deras familjer ur ett transnationellt perspektiv gör därför att barnen spelar en central roll i uppsatsen och gör det möjligt att innefatta dem i den intersektionella analysen. Återigen visar analysen hur socialtjänsten hade behövt innefatta barnet i ett arbete med transnationella familjer som lever ofrivilligt splittrade.

---

² Informant 4 (25-03-2021).

7. DISKUSSION

I detta avsnitt kommer uppsatsens frågeställningar och dess slutsats diskuteras för att skapa en överblick av resultatet. Förslag på vidare forskning presenteras och slutligen en avslutande reflektion gällande uppsatsen och vad den bidragit till.

7.1 Studiens slutsats

Syftet med uppsatsen har varit att analysera de konsekvenser och svårigheter försörjningskravet resulterar i, vilka konsekvenser familjesplittring resulterar i utifrån civilsamhälleliga aktörers perspektiv samt hur det sociala arbetets praktik kan utvecklas gällande familjesplittring. Detta har gjorts genom att intervjua civilsamhälleliga aktörer som arbetat med personer som varit och är splittrade från sina familjer till följd av en restriktiv migrationspolitik. I följande stycke sammanfattas och diskuteras uppsatsens huvudsakliga resultat utifrån de valda frågeställningarna.

7.1.1 Försörjningskravet och dess problematik

Analysen har visat att försörjningskravet är väldigt svårt att nå upp till vilket leder till att familjer tvingas leva ofrivilligt splittrade från varandra under flera år och att föräldrar kan tvingas välja vilka barn de kan återförenas med då lönen inte räcker till för samtliga familjemedlemmar eller för att bostaden har för få antal rum. Den tremånadersregel som finns för att undantas från försörjningskravet är enligt informanterna svår att använda sig av i praktiken och uppfyller i princip inget syfte. Detta då det under den angivna tiden är svårt att lyckas få tillgång till rätt dokument och papper som ska skickas in samt att långa handläggningstider gällande personnummer för anknytningspersonen gör att tiden oftast inte räcker till. Vidare finns en stor informationsbrist gällande att tremånadersregeln existerar och avsaknaden av det informativa stödet tar sig uttryck genom att de som ansöker om familjeåterförening inte nås av informationen (Heaney & Israel, 2008; Hogan et al. 2002). Då personer inte når upp till försörjningskravet tvingas familjemedlemmarna överväga en farlig och lång flykt eftersom den lagliga och trygga vägen till familjeåterförening stängs. Detta leder till att barn i större utsträckning tvingas utföra dessa farliga resor än innan försörjningskravet tillämpades i den utsträckning det gör idag. Analysen har visat hur principen om barnets bästa och barnets rätt till att få leva med sina föräldrar utifrån barnkonventionen har fått stå tillbaka på grund av andra intressen i samhället som minskad asylinvandring. Försörjningskravet har alltså resulterat i ett barns rätt till sina föräldrar och samtliga familjemedlemmars rätt till ett tryggt familjeliv har villkorats av försörjningskravet och anknytningspersonens attraktionskraft på den svenska arbetsmarknaden.

En intersektionell analys på försörjningskravet har synliggjort hur samhällets exkluderande och inkluderande mekanismer har gjort det svårt för personer med flyktningbakgrund att dels få ett jobb på grund av diskriminering och att kravet delat in invånarna i ett slags A och B lag där alla inte har samma rätt till familjeliv. Försörjningskravet bidrar alltså ur ett intersektionellt perspektiv till att över- och underordning framstår som en naturlig del av samhället (Darj m.fl. 2018). Försörjningskravet kan därmed ses som ett verktyg som används för att sortera vilka som får tillhöra "oss" i nationen och dess gemenskap då de som uppnår försörjningskravet blir belönade medans de som inte gör det utesluts. Vill man nå upp till kravet och återförenas är det främst en arbetsrelaterad inkomst som godkänns och som har en möjlighet till att bli tillräckligt hög för att kravet

ska uppnås. Detta betyder även att försörjningskravet riskerar att reproducera den rådande sociala och ekonomiska ojämlikheten i samhället då personer som strävar till att nå upp till kravet frångår möjligheten till studier eller vidareutbildning då fokuset istället behöver gå till att finna ett jobb och i förlängning arbeta (Regeringen 2020; Neergaard 2018). Analysen har med hjälp av det intersektionella perspektivet således tydliggjort hur försörjningskravet präglas av ett flertal svårigheter som är beroende av de strukturer och normer som råder i samhället och vilken inverkan de har på familjerna.

7.1.2 Konsekvenser av familjesplittring

De främsta konsekvenserna av att tvingas leva splittrad från sin familj har visat sig vara psykisk ohälsa, ångest och försämrade familjerelationer vilket i sin tur påverkar integrationen och vardagen på ett negativt sätt. Detta stöds av Löbel (2020) som menar att familjeseparation har en negativ inverkan på en individs psykiska hälsa och att en flykting vars hela kärnfamilj är kvar i ursprungslandet är mer benägen att drabbas av psykisk ohälsa än en flykting som fått återförenas med sin familj i det nya värdlandet. Oron bland de personer som flytt till Sverige gällande hur familjen har det och om det överhuvudtaget lever har enligt informanterna kommit att prägla de drabbades vardag och liv. Det har visat sig vara svårt att fokusera på att arbeta och skapa sig ett nytt liv i det nya värdlandet då tankarna ofta finns på en annan plats över nationsgränserna. Detta går att förstå genom ett transnationellt perspektiv på familj som synliggör hur de transnationella sociala rummen binder samman familjemedlemmarna som befinner sig på olika ställen. Det bidrar till en känsla av att vara "här och där" och således leva två parallella liv samtidigt. Genom olika transnationella praktiker bildas transnationella sociala rum där familjemedlemmarna håller kontakt med varandra vilket leder till att man kan ha svårt att försöka integrera sig i ett nytt samhälle då man tankemässigt ofta befinner sig på en annan plats (Granath m.fl. 2013; Faist m.fl. 2014). Trots att familjerna hålls samman genom de transnationella banden kan relationen skadas då misstro kan uppstå då familjemedlemmarna har svårt att förmedla de komplexa lagarna gällande varför man inte får återförenas och de som väntar på återförening kan tro att det finns en annan orsak till att de inte får komma. Anknytningen kan även skadas av den långa separationen då det kan vara en utmaning att upprätthålla kontakten under tiden man är splittrad och det enligt informanterna kan finnas en känsla av skam och skuld för att man inte lyckas nå upp till kraven vilket gör att ens vardag underlättas något av att inte bibehålla en så tät kontakt.

Vidare synliggör det transnationella perspektivet hur hela familjen drabbas av migrationen och de lagar som gäller här i Sverige. De barn som blivit kvar i ursprungslandet påverkas direkt av de beslut som fattas här och ifall båda föräldrarna flytt i hopp om att återförenas i det nya värdlandet har även barnets sociala och emotionella stöd minskat vilket kan påverka barnets resiliens i svåra situationer. Det transnationella perspektivet har således bidragit till att kunna se hela migrationsprocessen vilket ökat förståelsen för problemområdet. Integrationen har även hämmats av oron för familjen då fokus inte varit på att integrera sig i det nya landet genom exempelvis studier eller andra aktiviteter. Oron i kombination med att sträva till att nå upp till försörjningskravet har visat sig bli en stor påfrestning för individen. Analysen har visat att de negativa konsekvenserna av att vara splittrade från sin familj överskrider de positiva effekterna ett försörjningskrav väntas ha enligt regeringen. Resultatet i uppsatsen har följaktligen pekat på att försörjningskravet snarare hämmar integrationen än

främjar. Vidare kan det reflekteras kring huruvida de negativa konsekvenserna som exponerats är motiverade i förhållande till den nytta försörjningskravet ämnas ha.

7.1.3 Utvecklandet av det sociala arbetet

Analysen har synliggjort hur avsaknaden av familjen som ett socialt stöd efter en traumatisk upplevelse samt effekterna av att leva ofrivilligt splittrade i flera år resulterar i att personen som befinner sig i Sverige hade varit i behov av ett formellt stöd under den påfrestande tiden. Med ett transnationellt perspektiv synliggjordes hur oron för familjen och konsekvenserna av att leva "här och där" bidrar till en stor ångest och psykisk ohälsa för de drabbade. På grund av samverkan mellan strukturella svårigheter som det intersektionella perspektivet framhäver och de transnationella familjebanden skapas en svår situation för familjerna. Perspektiven synliggör vilka svårigheter en förälder som vill återförenas står inför och hur en riktad stödinsats hade varit en central del i ett skäligt liv för de som befinner sig i Sverige. För att underlätta för familjen som är kvar i ursprungslandet hade även ett transnationellt socialt arbete varit en central del i familjens välmående eftersom väntan på att få återförenas är påfrestande. De omfattande konsekvenser familjesplittring resulterar i menar jag hade varit orsak till riktade insatser som främjat den psykiska hälsan och gjort tiden i väntan på familjeåterförening dräglig för de drabbade. Anknytningen mellan barn och föräldrar som utifrån det transnationella perspektivet antagligen skadas av den långa separationen hade även varit en central del att arbeta med.

Avsaknaden av familjen som socialt stöd i vardagen minskar en persons välmående och gör att andra typer av stöd hade behövt uppkomma istället. Analysen visade hur familjerna får hjälp med praktikaliteter gällande återföreningsprocessen av civilsamhälleliga aktörer men att det finns ett behov av ett ytterligare stöd för det emotionella under den tid man lever separerad från sin familj och i en osäkerhet om när och om man får träffas igen. Det intersektionella perspektivet har därmed synliggjort vilka hinder som bidrar till familjens svåra situation och med det transnationella perspektivet skapas en förståelse för hur hela familjen drabbas samt hur individen påverkas av att psykiskt leva på två olika ställen. Analysen visar även att stödet för familjer efter återföreningen även är bristfälligt och att det finns ett behov av stödinsatser när en familj vilket även tidigare studier pekat på (Migrationsverket 2020: SOS Barnbyar 2020: Åkerlund, 2020). Att leva ofrivilligt splittrade är påfrestande för familjerna då relationer exempelvis kan behövas byggas upp igen efter flera år ifrån varandra.

7.2 Avslutande reflektioner och vidare forskning

Uppsatsen har undersökt svårigheterna med försörjningskravet för att synliggöra vilka strukturella hinder det finns och i förlängning hur kravet, ur olika perspektiv drabbar de personer som tvingas vara splittrade, såväl här i Sverige som i ursprungslandet. Vidare har uppsatsen strävat till att identifiera behovet av stödinsatser för gruppen med hjälp av ett transnationellt och intersektionellt perspektiv på familjesplittring för att belysa problemområdet ur ett nytt perspektiv. Resultatet har visat hur försörjningskravet som syftar till att öka integrationen snarare hämmar den på grund av de transnationella banden som finns inom familjerna vilket synliggjordes genom ett transnationellt perspektiv på integration. Utifrån resultatet kan det lidande försörjningskravet skapar anses vara orimligt om man ser till nyttan det ska utmynna i. Kravet skapar en ojämlikhet i samhället som reproduceras och upprätthålls såväl som ett stort lidande för de

drabbade. Frågeställningarna har tillsammans belyst problemområdet ur ett mångfacetterat perspektiv istället för att enbart fokusera på konsekvenserna av att vara splittrad. Eftersom försörjningskravet i flera avseenden utgör grunden för varför man tvingas vara splittrad bidrar en analys av det till en större förståelse för dess komplexitet, påföljd och utformning. Den intersektionella och transnationella analysen av försörjningskravet medförde även att barnet och barnets bästa fick ett utrymme som är viktigt att lyfta. Det intersektionella perspektivet visade på hur barnet som väntar på att återförenas blir klassat som "den andres" barn och därmed inte har samma rätt till att leva med sina föräldrar som övriga barn i samhället. En viktig fördel med de teoretiska perspektiven blev därför att analysen kom att omfatta flera delar av familjesplittring och inte bara gällde personen som befinner sig i Sverige. De som är kvar i ursprungslandet befinner sig i en väntan som även påverkar dem och familjerelationerna på flera olika sätt. Att visa på hur lagar och bestämmelser i Sverige har en direkt inverkan på dem som stannar kvar i ursprungslandet sågs därmed som en viktig del av förståelsen för den omfattande problematik som en restriktiv migrationspolitik och familjesplittring leder till.

Studien har även bidragit till en ökad medvetenhet angående den problematik som finns i samband med att man lever splittrad från sin familj och vilken inverkan det får för välmående. Även om resultatet i uppsatsen inte går att generalisera till alla som lever ofrivilligt splittrade från sina familjer går det att utläsa ett generellt mönster som även stöds av tidigare forskning. En mer omfattande studie hade kunnat bidra till en större generaliserbarhet än denna. Resultatet i studien kan följaktligen användas för att synliggöra hur det sociala arbetet kunde verka för att en grupp inte systematiskt far illa av en restriktiv migrationspolitik och strukturella orättvisor. Då det sociala arbetet enligt Socialtjänstlagen syftar till att främja människors sociala trygghet, jämlikhet, levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet har en central grupp i behov av stöd genom uppsatsen identifierats (SoL 2001:453). För att återigen knyta an studiens resultat till socialt arbete hade det därmed varit intressant att utifrån resultat i denna studie forska vidare i vilka insatser den drabbade gruppen själv ser hade varit relevanta eftersom det perspektivet saknas i denna studie. För att driva det sociala arbetet framåt hade gruppens delaktighet och inflytande enligt mig varit otroligt viktigt att få med. Denna studie har visat på att behovet finns och nästa steg hade varit undersöka närmare vilka specifika åtgärder som behövs.

8. REFERENSER

Akademikerförbundet SSR, (2014) *Global definition av professionen socialt arbete*. > http://cdn.ifsw.org/assets/ifsw_124418-5.pdf < PDF (2021-06-08)

Amnesty, (2021) *Flyktingar och migranter*. > <https://www.amnesty.se/vara-rattighetsfragor/flyktingar-och-migranter/> < HTML (2021-03-01)

Asylrättscentrum, (2020) *Om familjeåterförening*. > <https://sweref.org/om-familjeaterforening/> < HTML (2021-03-11)

- Asylrättscentrum, (2020) *Asylrättscentrums remissvar på utredningen En långsiktigt hållbar Migrationspolitik (SOU 2020:54)*. ><https://sweref.org/en-langsiktigt-hallbar-migrationspolitik/>< HTML (2021-03-11)
- Barnert, E.S., Stover, E., Ryan, G. & Chung, P. (2015). Long Journey Home: Family Reunification: Experiences of the Disappeared Children of El Salvador. *Human Rights Quarterly*. 37(2), s. 492-510.
- Barnombudsmannen, (2020) *En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54) samt kompletterande promemoria till betänkandet (dnr Ju2020/03215) (Ju2020/03215)*. ><https://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/vart-arbete/nya-remissvar/2020/12/betankandet-en-langsiktigt-hallbar-migrationspolitik-sou-202054-samt-kompletterande-promemoria-till-betankandet/>< HTML (2021-03-11)
- Barnombudsmannen, (2008) *Betänkandet försörjningskrav vid anhöriginvandring*. ><https://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/vart-arbete/nya-remissvar/2009/3/betankandet-forsorjningskrav-vid-anhoriginvandring-sou2008114/>< HTML (2021-04-22)
- Barnombudsmannen, (2018) *Prövning av barnets bästa, ett stödmaterial för beslutsfattare och tjänstepersoner*. >https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/provning-av-barnets-basta---slutversion-25-september-2018_ksf_2.pdfz< PDF (2021-03-17)
- Basch, L, Schiller, N & Blanc, C (1995). From Immigrant to Transmigrant: Theorizing Transnational Migration. *Anthropological Quarterly*. Vol. 68 (1) s. 48-63
- Bendixen, S. & Eriksen, T.H. (2018). Time and the Other: Waiting and Hope among Irregular Migrants. In M.K. Janeja & A. Bandak. (Eds.). *Ethnographies of Waiting*. London/New York: Bloomsbury.
- Bélanger, D. (2020) The politics of ‘waiting’ for care: immigration policy and family reunification in Canada. *Journal of ethnic and migrations studies*, Vol 46.
- Bissell, D. (2007). Animating Suspension: Waiting for Mobilities. *Mobilities*, 2 (2), 277-298.
- Boss, P. (1999). *Ambiguous Loss: Learning to Live with Unresolved Grief*. Harvard University Press.
- Brunnberg, E., Borg, R. & Fridström, C. (2011). *Ensamkommande barn: en forskningsöversikt*. (1. uppl.) Malmö: Studentlitteratur.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Carlsson, M. Rooth, D. Etnisk diskriminering på svensk arbetsmarknad – resultat från ett fältexperiment. *Ekonomiskdebatt* (2007) Nr 3, Vol. 35.

- Christou, A. (2011). Narrating lives in (e)motion: Embodiment, belongingness and displacement in diasporic spaces of home and return. *Emotion, Space and Society*,
- Cohen, S. & Wills, T. A., 1985. Stress, Social Support and the Buffering Hypothesis. *Psychological Bulletin*, 98(2), s. 310-357.
- Dane, L. (2019). *Den reglerade invandringen och barnets bästa: barns rätt till familjeliv och privatliv enligt barnkonventionen, Europakonventionen, EU-rätten och svensk utlänningslagstiftning*. Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2019. Stockholm.
- Deng, A,S & Marlowe, M,J, (2013). Refugee resettlement and parenting in a different context. *Journal of immigrant & refugee studies*
- De los Reyes, P. & Mulinari, D. (2005). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*. (1. uppl.) Malmö: Liber.
- Eastmond, M. & Åkesson, L. (red.) (2007). *Globala familjer: transnationell migration och släktskap*. Hedemora: Gidlund.
- Faist, T., Fauser, M. & Reisenauer, E. (2014). *Transnationell migration*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Folkhälsomyndigheten, (2020) *Vad är psykisk hälsa?*
><https://www.folkhalsomyndigheten.se/fokus-psykisk-halsa/vad-ar-psykisk-halsa/><HTML (2021-05-01)
- Gasparini, G. (1995). On Waiting. *Time & Society*, 4(1), 29-45
- Griffiths, M. (2014). Out of Time: The Temporal Uncertainties of Refused Asylum Seekers and Immigration Detainees. *Journal of Ethnic and Migration studies*, 40 (12). 1991-2009.
- Gustafson, P (2007). *Ett transnationellt perspektiv på migration*. I Olsson, Erik (red.). *Transnationella rum: diaspora, migration och gränsöverskridande relationer*. 1. uppl. Umeå: Boréa
- Hage, G. (2018). Afterword. The ends of nostalgia: waiting for the past-to-come. In M.K. Janeja & A. Bandak. (Eds.). *Ethnographies of waiting* s. 203-208). London/New York: Bloomsbury.
- Halldén, G. (red.) (2007). *Den moderna barndomen och barns vardagsliv*. Stockholm: Carlsson.
- Heaney, C. A. & Israel, A. B., 2008. Social networks and social support. i: Health behavior and health education; theory, research and practice. San Fransisco, USA: Jossey-Bass, s. 189-203.
- Herz, M. (2016). *Levande socialt arbete: vardagsliv, sörjbarhet och sociala orättvisor*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

- Hogan, B. E., Linden, W. & Najarian, B., 2002. Social Support Interventions; Do they work?. *Clinical Psychology Review*, s. 381-440.
- House, J. S., 1987. Social support and social structure. *Sociological forum*, s. 135-146.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (Tredje [reviderade] upplagan). Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Lag om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, 1994:1219
- Lundberg, A. (2009). Barnets rätt att komma till tals i asylprocessen [Elektronisk resurs] om likheter och diskrepanser mellan policy och praktik. *Asylsökande i Sverige*. (44-91). Hämtad från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-8493>
- Luster, T., Qin, D.B., Bates, J.J., Johnson & Rana, M. (2008). The Lost Boys of Sudan: Ambiguous Loss, Search for Family, and Reestablishing Relationships with Family Members. *Family Relations*, 57(4), s. 444-456.
- Lykke, N. (2003). Intersektionalitet - ett användbart begrepp för genusforskningen. *Kvinnovetenskaplig tidskrift*. (24(2003):1, s. 47-56).
- Löbel, L. (2020). Family separation and refugee mental health—A network perspective. *Social Networks*, Vol 61, 20-33.
- Martin, M. (2017). Experiences of Family Separation for Adults Who Immigrate Alone, Lessons for Social Work Practice and Research. *Canadian Social Work Review*. Vol. 34 (2), s. 253-273
- Meeuwisse, A. & Swärd, H. (red.) (2013). *Perspektiv på sociala problem*. (2., omarb. utg.) Stockholm: Natur & kultur.
- Migrationsverket, (2020) Familjeåterförening.
><https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Efterbeslut/Om-du-far-stanna/Familjeaterforening.html>< HTML (2021-03-11)
- Montesino, N. & Righard, E. (red.) (2015). *Socialt arbete och migration*. (1. uppl.) Malmö: Gleerup.
- Myndigheten för ungdoms- och civillsamhällesfrågor, (2017) *SAMLA KRAFT! En vägledning för kommuner och civillsamhället om samverkan kring insatser för nyanlända*.
>https://www.mucf.se/sites/default/files/publikationer_uploads/samlakraft_2017_12okt.pdf< PDF (2021-04-29)

- Neergaard, A. (2018). *Klassamhällets rasifiering i arbetslivet*. [Stockholm]: Katalys.
- Nationalencyklopedin.
- Patel, R. & Davidson, B. (2011). *Forskningsmetodikens grunder att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Johanneshov: TPB.
- Pelling, L. (2014). *Identitet och integration [Elektronisk resurs] om invandrades resurser*. Stockholm: Arena idé.
- Ponnert, L. (red.) (2018). *Utredningsarbete i den sociala barnvården*. (Andra upplagan). Malmö: Gleerups.
- Portes, A (2003) Conclusion: Theoretical convergencies and empirical evidence in the study of immigrant transnationalism. *International Migration Review* 37(3), s. 874– 892.
- Regeringen, (2018) *Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige*.
><https://www.regeringen.se/4adab3/contentassets/ed1736a7533440a9a4b12dec6878b1e5/prop-201819-128.pdf>< PDF (2021-03-19)
- Rennstam, J. & Wästerfors, D. (2015). *Från stoff till studie: om analysarbete i kvalitativ forskning*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Rousseau, C, Rufagari, M-C, Bagilishya, D & Measham, T. (2004). Remaking family life: strategies for re-establishing continuity among congolese refugees during the family reunification process. *Social science & medicine*, Vol. 59, s. 1095 – 1108.
- RÅDETS DIREKTIV, (2003) *2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening*
><https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0086&from=LT>< HTML (2020-04-11)
- Rädda Barnen, (2020) *Rädda Barnen svarar på remiss*.
><https://press.raddabarnen.se/news/cementering-av-en-restriktiv-lagstiftning-416833>< HTML (2021-04-21)
- Rädda Barnen, (2021) *Barnkonventionen och barns rättigheter*.
>https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/skolmaterial/barnkonventionen/?TSPD_101_R0=088d4528d9ab20000e25795b8282aee7ecb7eadd69e747f18eed5f6bfa2470cf001fde98929009a6083682cf0b143000fce470278117bbbd24238b167f1ba33d6dc00c2d10563bda1af9e0b6f75e10c91befea9378649b248dd7f2d02658b1f4< HTML (2021-03-26)
- Röda Korset, (2018) *Humanitära konsekvenser av den tillfälliga lagen*.
><https://www.rodakorset.se/globalassets/rodakorset.se/dokument/om-oss/fakta->

[och-standpunkter/rapporter/konsekvenser-av-den-nya-lagen-181206.pdf](#)< PDF (2021-02-21)

Schiratzki, J. (2002). *Barnrättens grunder*. Lund: Studentlitteratur.

Schweizer, H. (2016). Waiting as resistance: lingering, loafing, and whiling away. *Sociologia Internationalis*, 54 (1-2), s. 79-95.

Sjögren, A & Zenou, Y (2007). Vad förklarar invandrares integration på arbetsmarknaden? En teori översikt. Integrationsverket: Norrköping.

Socialtjänstlag (2001:453)

Solheim, C, A & Ballard, J. (2016). Ambiguous loss due to separation in voluntary transnational families. *Journal of family theory and review*, vol. 8(3), s.341 – 359.

Sohlberg, P. & Sohlberg, B. (2019). *Kunskapens former: vetenskapsteori, forskningsmetod och forskningsetik*. (Fjärde upplagan). Stockholm: Liber.

Sociala Missionen, (2020) *FÖRSÖRJNINGSKRAVET, berättelser om splittrade familjer*. ><http://socialamissionen.se/wp-content/uploads/2020/06/Försörjningskravet-Berättelser-om-splittrade-familjer.pdf>< PDF (2021-03-01)

Socialstyrelsen, (2020) *Ensamkommande barn och unga, Handbok för socialtjänsten*. ><https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2020-2-6588.pdf>< PDF (2021-05-10)

Socialtjänstlag 2001:453

Statens offentliga utredningar, 2017:12 Att ta emot människor på flykt Sverige hösten 2015

Suárez-Orozco, C., Bang, H.J., & Kim, H.Y. (2011). I Felt Like My Heart Was Staying Behind: Psychological Implications of Family Separations & Reunifications for Immigrant Youth. *Journal of Adolescent Research*, Vol. 26(2), s, 222– 257.

Sverige. Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering (2005). *Bortom vi och dom: teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering : rapport*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. (4., [omarb.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Tillfälliga lagen, 2016:752

UNHCR, (2021) *Barn på flykt*. ><https://sverigeforunhcr.se/barn>< HTML (2021-03-17)

UNHCR, (2016) *Flykting eller migrant*.

><https://sverigeforunhcr.se/blogg/flykting-eller-migrant-enligt-unhcr>< HTML (2021-03-02)

Unicef, (2020) *UNICEF Sverige remissvar på betänkandet (2020:54) En långsiktigt migrationspolitik*.

>https://www.regeringen.se/4ae45c/contentassets/b8e8b3d4997c4e439d373eec8bfafa08/unicef.pdf?TSPD_101_R0=088d4528d9ab20009629cb16c4a524be754a39cf978b89832e77b853a215d21838880f3f528d2cc90808ac58f0143000411d996c92c85628cd27278b83157657868ca2fb74596e144fbaca1888bc4da7f40e11884bd7a457e5cd7e546aa76dd< HTML (2021-04-21)

Unicef, (2020) *Barnkonventionen*. ><https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten>< HTML (2021-04-09)

Utlänningslag, 2005:716

Vamstad, J, (2018) Inte längre ett komplement: om Sveriges stadsmissioners sociala arbete med utsatta personer. *Socialmedicinsk tidskrift* 5/2018, 549-558

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*, Stockholm

Åkesson, E., Darj, F., Malmberg, L. & Ravanbakhsh, N. (2018). *Intersektionella perspektiv på våld i nära relationer*. [Malmö]: Länsstyrelsen i Skåne län.

Åkerlund, E-M (2020). *Om socialt stöd till ensamkommande* [Elektronisk]. Stockholm: FoU i Södertörn.

Åkerlund, E. (2020). *Om socialt stöd till ensamkommande* [Elektronisk resurs]. Botkyrka kommun.

9. BILAGOR

9.1 Informationsbrev

Information gällande studien om; Familjesplittring och dess konsekvenser

Studien är en masteruppsats på institutionen för socialt arbete på Malmö Universitet. Det övergripande syftet med studien är att bidra med kunskap

om konsekvenser av familjesplittring. Detta görs genom att undersöka civilsamhälleliga aktörers upplevelser och erfarenheter av att arbeta med och träffa individer som är splittrade från sin familj på grund av migration. Vidare kommer studien undersöka vilka insatser som finns att tillgå under perioden familjen är splittrad.

Deltagandet i studien kommer innebära en personlig intervju på ca. 30 minuter som sker digitalt via teams eller zoom. Intervjuerna kommer spelas in och sedan transkriberas. Allt insamlat material kommer enbart behandlas av mig som uppsatsförfattare och konfidentiellt i enlighet med bestämmelser i Sekretesslagen. Personnamn kommer anonymiseras i studien med fiktiva namn eller benämnas som informant. Organisationens namn kan dock komma att anges. Efter examination kommer inspelningen att raderas och intervjun kommer inte användas i annat syfte än för denna uppsats. Din medverkan är totalt frivillig och kan när som helst avbrytas utan vidare motivering.

När studien har färdigställts finns det möjlighet att begära en kopia på den slutgiltiga uppsatsen. Den kommer även laddas upp på Malmö Universitets portal (mau.diva-portal.org) där den kommer finnas tillgänglig för allmänheten samt skickas till Asylkommissionen för att bidra med att sprida kunskap om senare års förskjutningar i svenska asylregler.

Studera nde:

Jennica Modig
jennica.modig@gmail.com
07xxxxxxxx

Handledare:

Vanna Nordling
vanna.nordling@mau.se
07xxxxxxxx

9.2 Intervjuguide

Familjeåterföreningen och försörjningskravet

Hur ser du på försörjningskravet?

Vilka konsekvenser förväntas det få ifall försörjningskravet blir permanent?

Vilka familjer är det som främst drabbas av kravet?

Drabbas kvinnor och män olika av kravet? Om ja → exempel?

Gällande 3-månaders regeln, ser du några svårigheter med den?

Familjesplittring och dess konsekvenser

Vilka är de främsta konsekvenserna av att vara splittrad ifrån sin familj?

Ser du en skillnad på den psykiska hälsan ifall man är splittrad ifrån sin familj eller ifall man fått återförenas i Sverige? Om ja → exempel?

Har du i ditt arbete lagt märke till en ökad psykisk ohälsa bland personer du träffar sedan familjeåterföreningen begränsades (tillfälliga lagen) Om ja → exempel?

Har du sett några gemensamma drag bland de som är splittrade? Om ja → vilka gemensamma faktorer?

Tror du att begränsningarna i rätten till familjeåterförening i förlängning leder till några andra problem?

Har ni sett fler personer som försöker ta sig till Sverige via farliga vägar för att söka asyl sen begränsningarna infördes?

Stöd under separation och efter återförening

Finns det stöd och råd att tillgå under tiden man är separerad från sin familj? Om ja → vilket då?

Finns det stöd att tillgå efter att man återförenats? Om ja → vilket då?

Vilka skyddsfaktorer ser du som avgörande för att exempelvis öka ett barns resiliens under tiden barnet är separerat från sin familj?

Tycker du att den tillfälliga lagen har en rimlig tidsram då familjeåterförening kan anstå?

Fördelar med familjeåterförening

Vilka fördelar ser du med familjeåterförening?

De personer du är i kontakt med, ser du en skillnad på beteende utifrån vem som fått återförenas och vem som inte fått det?